

Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver

Projecte:

Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver

Emplaçament:

Barris del Bon Pastor i Baró de Viver, Districte Sant Andreu, Barcelona

Redactor:

Foment de Ciutat, SA

Telèfon 93 256 66 00
c/ Pintor Fortuny 17-19
08001 Barcelona

Suport tècnic: Pla estel*

Promotor:

Ajuntament de Barcelona

Juliol de 2016

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement (by). Es permet qualsevol explotació de l'obra , incloent-hi una finalitat comercial, així com la creació d'obres derivades, la distribució de les quals també està permesa sense cap restricció, sempre que se'n citi la font.

La llicència completa es pot consultar a

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>

Índex

Introducció	4	Elaboració del Pla.....	31	Intervenció al Bon Pastor i Baró de Viver ..	45
El territori	5	El procés d'elaboració	32	Marc d'actuació del Pla	46
Barcelona	6	Agents que han intervingut en la redacció ..	34	Pla de Barris: estratègies i prioritats	53
Eix Besòs	12	Participació ciutadana	36	Visió global	54
El Bon Pastor i Baró de Viver.....	15	Diagnosi	39	Objectius	56
El Bon Pastor: antecedents	18	Diagnosi.....	40	Projectes motor	60
El Bon Pastor: situació actual	19	Educació	42	Propostes i accions	64
Baró de Viver: antecedents	22	Drets socials	42	Desenvolupament del Pla	103
Baró de Viver: situació actual	25	Activitat econòmica	43	Gestió i pressupost	104
Documentació gràfica.....	27	Medi urbà.....	44	Participació, coproducció i acció comunitària	106
				La comunicació del Pla de Barris.....	109
				Seguiment i avaluació.....	112

Introducció

El Pla de Barris és una iniciativa municipal de millora de les condicions de vida als barris de la nostra ciutat que té, com a principal objectiu, reduir les desigualtats socials i territorials, tot impulsant l'accés a la renda, als serveis, a la qualitat urbana i al benestar per a tota la ciutadania.

Per això, el programa de millora de barris es proposa cinc objectius principals:

- Enfortir la xarxa educativa als barris.
- Recuperar i impulsar l'activitat econòmica als barris.
- Establir accions d'atenció i millora de les condicions de vida de la població.
- Fer front als dèficits urbanístics, a la baixa qualitat de l'habitatge i la manca d'equipaments.
- Apoderar els veïns i veïnes tot impulsant les pràctiques d'innovació social i la co-producció de polítiques.

El programa vol aplegar la capacitat, els recursos i la legitimitat de l'Ajuntament amb la iniciativa, creativitat i eficàcia de l'acció ciutadana.

Per les seves característiques sociodemogràfiques i d'entorn, amb indicadors que destaquen, per sobre o sota de la mitjana de ciutat, el Bon Pastor i Baró de Viver són dos dels primers barris que formaran part del conjunt de Plans de Barris.

El document que teniu a les mans és el Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver que recull el procés d'elaboració i el conjunt d'accions que es volen dur a terme al barri i està format per les següents parts:

El territori. On es contextualitza el barri respecte a la ciutat, i quina és la situació actual.

Elaboració del Pla. On s'explica com ha sigut el procés de redacció del Pla.

Diagnosi. Que recull les principals conclusions en cadascun dels àmbits on s'intervindrà.

Intervenció al Bon Pastor i Baró de Viver. En aquest apartat és on es descriuen els objectius, els projectes motor i les propostes específiques. És la concreció del Pla.

Desenvolupament del Pla. On es detalla el desplegament de les accions: assignacions pressupostàries, gestió, seguiment i avaluació del procés.

El territori

Barcelona

Barcelona la conformen els 10 districtes i 73 barris, de molt divers origen històric i amb una evolució i desenvolupament històrics clarament diversos sinó antitètics. Tots els barris tenen elements distintius que fan de Barcelona un bon lloc on desenvolupar el projecte vital de la ciutadania i on fer efectiu el dret a la ciutat, en un sentit ampli. Això no obstant, l'asimètric desenvolupament d'alguns d'ells al llarg del temps, ha generat importants desigualtats socioeconòmiques que han anat en augment en els darrers anys de cicle econòmic sever.

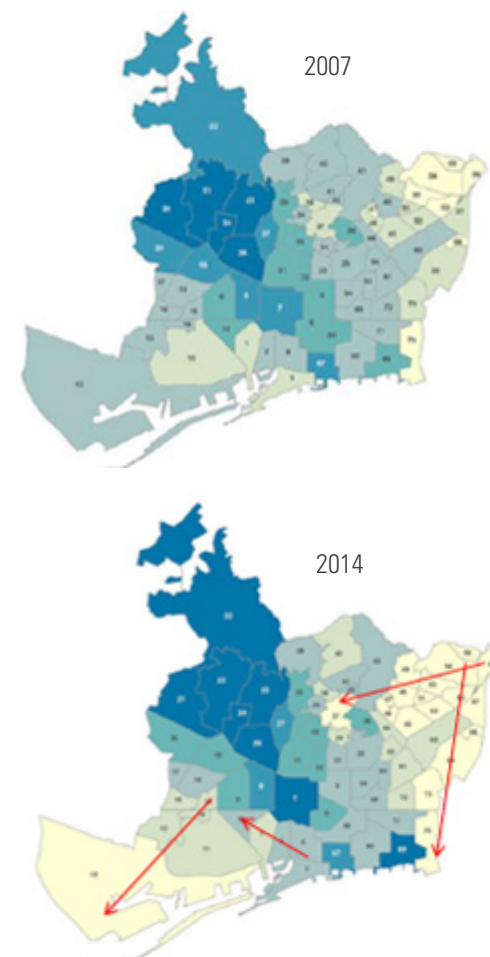
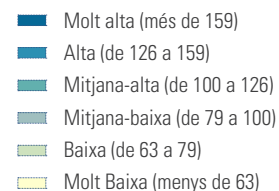
Des del punt de vista socioeconòmic, podem veure com les desigualtats entre els barris més rics i més pobres incrementen els darrers anys. I és que el creixement en termes macroeconòmics globals de la ciutat de Barcelona els darrers quinquennis s'ha acompanyat indefectiblement d'un eixamplament de les diferències entre rendes altes i baixes, el consegüent aprimament de les classes mitjanes i, la desigualtat territorial, que ens ocupa aquí.

La concentració de ciutadans i ciutadanes de rendes baixes en els barris més desfavorits comporta l'empitjorament de llurs condicions de vida i esdevé una barrera afegida tant per la igualtat d'oportunitats com per l'accés a la renda i els serveis bàsics.

Les esmentades diferències econòmiques entre els diversos barris han cristal·litzat en els àmbits més diversos i són comprovables a través de nombrosos indicadors.

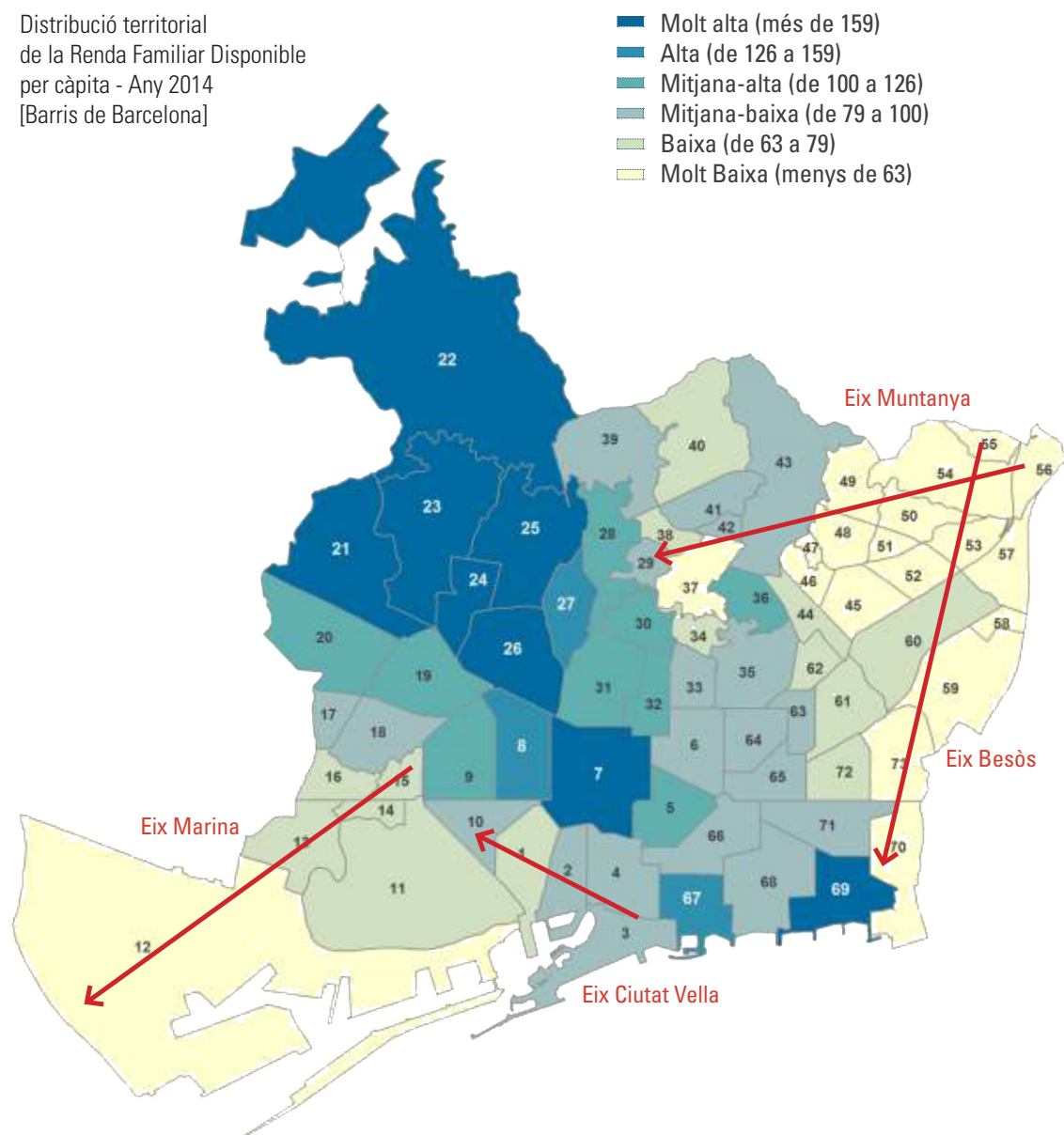
Pobresa i desigualtat: Renda familiar disponible (RFD)

Dels 73 barris de la ciutat, 38 tenen l'any 2014 un índex de renda familiar disponible (RFD) inferior al de l'any 2013. Si comptem el període 2008-2013, el nombre puja a 54. Dels 10 barris amb l'índex de renda familiar disponible més alt, 8 es troben entre els que tenen un menor pes de l'atur sobre la seva població en edat activa. I a l'inrevés: dels 10 barris que tenen una major taxa d'aturats sobre la seva població de 16 a 64 anys, 7 estan entre els que tenen una menor renda familiar disponible.

Renda familiar disponible per capita (2007-2014).
Font: Ajuntament de Barcelona.

Distribució territorial
de la Renda Familiar Disponible
per càpita - Any 2014
[Barris de Barcelona]

Ciutat Vella
01 el Raval
02 el Barri Gòtic
03 la Barceloneta
04 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

l'Eixample
05 el Fort Pienc
06 la Sagrada Família
07 la Dreta de l'Eixample
08 l'Antiga Esquerra de l'Eixample
09 la Nova Esquerra de l'Eixample
10 Sant Antoni

Sants-Montjuïc
11 el Poble Sec
12 la Marina del Prat Vermell
13 la Marina de Port
14 la Font de la Guatlla
15 Hostafrancs
16 la Bordeta
17 Sants - Badal
18 Sants

Les Corts
19 les Corts
20 la Maternitat i San Ramon
21 Pedralbes

Sarrià-Sant Gervasi
22 Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes
23 Sarrià
24 les Tres Torres
25 Sant Gervasi - La Bonanova
26 Sant Gervasi - Galvany
27 el Putxet i el Farró

Gràcia
28 Vallcarca i Penitents
29 el Coll
30 la Salut
31 la Vila de Gràcia
32 el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

Horta-Guinardó
33 el Baix Guinardó
34 Can Baró
35 el Guinardó
36 la Font d'en Fargues
37 el Carmel
38 la Teixonera
39 Sant Genís dels Agudells
40 Montbau
41 la Vall d'Hebron
42 la Clota
43 Horta

Nou Barris
44 Vilapicina i la Torre Llobeta
45 Porta
46 el Turó de la Peira
47 Can Peguera
48 la Guineueta
49 Canyelles
50 les Roquetes
51 Verdun
52 la Prosperitat
53 la Trinitat Nova
54 Torre Baró
55 Ciutat Meridiana
56 Vallbona

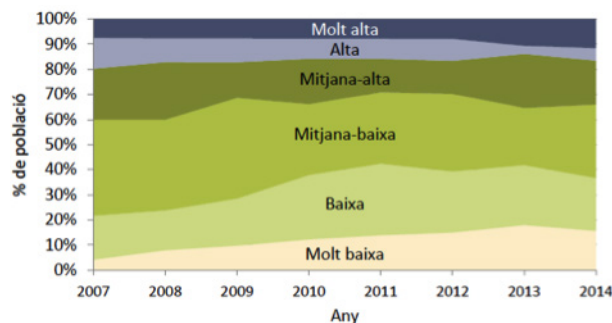
Sant Andreu
57 la Trinitat Vella
58 Baró de Viver
59 el Bon Pastor
60 Sant Andreu
61 la Sagrera
62 el Congrés i els Indians
63 Navas

Sant Martí
64 Camp de l'Arpa del Clot
65 el Clot
66 el Parc i la Llacuna del Poblenou
67 la Vila Olímpica del Poblenou
68 el Poblenou
69 Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou
70 el Besòs i el Maresme
71 Provençals del Poblenou
72 Sant Martí de Provençals
73 la Verneda i la Pau

En línies generals, la distribució de la renda de 2014 té moltes afinitats amb les d'anys anteriors. Per estrats, l'agrupació de la població dels barris en sis grans segments de la població segons el valor de l'Índex continua mostrant la importància de les classes mitjanes, tot i la minva dels darrers anys. La novetat de 2014 és que aquest segment torna a guanyar pes i recupera part del terreny que havia perdut en el darrer trienni per l'expansió de les rendes baixes.

En una visió retrospectiva, d'ençà 2007 la distribució de la població per nivell de renda a la ciutat ha evolucionat seguint dues tendències de fons ben marcades: el progressiu avanç de les rendes baixes i l'augment del pes dels dos segments extrems, el de renda molt baixa i molt alta. Ambdues tendències s'han estabilitzat el 2014.

Evolució de la població de Barcelona per grans grups de RFD.
Font: elaboració pròpia.

D'altra banda, per allò que s'observa en altres ciutats o països, el procés de polarització i d'augment de les desigualtats que s'ha donat a Barcelona en els darrers anys s'emmarca en un fenomen força global que, per ara, no presenta indicis d'esmoreir-se.

L'anàlisi dels valors de l'Índex de Renda Familiar Disponible (IRFD) per barris revela que una gran majoria d'aquests s'ha tornat a situar en valors pròxims als d'anys anteriors, amb suaus moviments a l'alça o a la baixa tant del valor dels Índexs com de la posició relativa. També hi ha alguns barris (pocs) amb avanços o retrocessos significatius. La visió general del mapa continua perfilant amb força el contrast de renda entre els barris de la zona oest (que per primer cop avança de forma discontinua cap al mar) i els de la nord-est, amb una gran taca groga que entre 2007 i 2014 s'ha estès de vuit a dinou barris.

L'atur i la RFD

Els barris amb les majors taxes d'atur sobre la població de 16 a 64 anys són els que presenten les menors rendes familiars disponibles i el menor nivell formatiu dels residents. En sentit contrari, els territoris amb major nivell de formació tendeixen a coincidir amb els que presenten menors taxes d'atur i més alts índex de renda familiar disponible.

En efecte, l'accés a l'ocupació és un altre conjunt d'indicadors que evidencien aquesta esclat territorial.

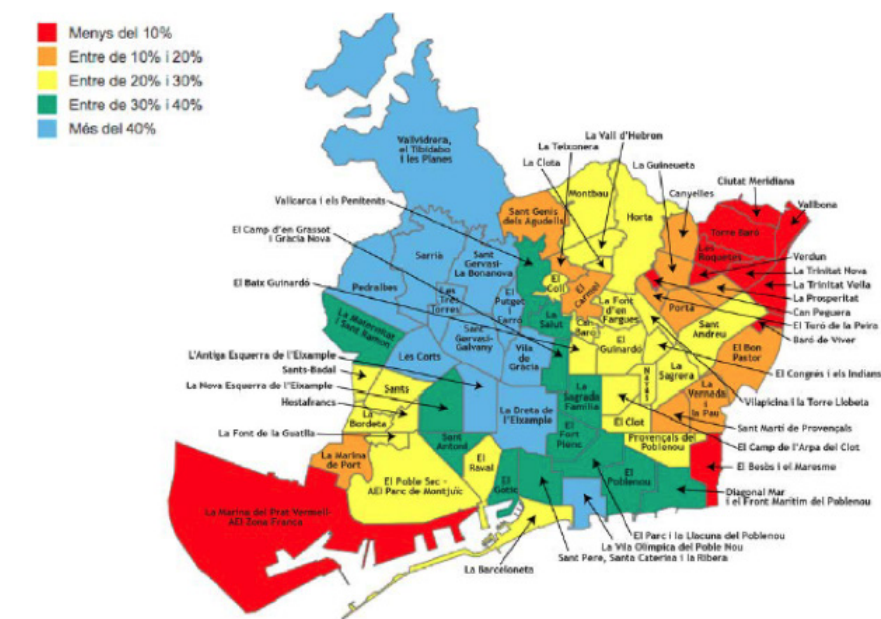
El pes de l'atur registrat sobre la població de 16-64 anys s'ha reduït a tots els barris de la ciutat llevat de la Marina del Prat Vermell-Zona Franca, que és l'únic barri on l'atur s'incrementa al llarg de l'any 2015. Els percentatges més elevats de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys es troben a barris del Districte de Nou Barris, mentre que els de menor pes es concentren al Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Els 10 barris amb major pes de l'atur de llarga durada pertanyen a, Sant Andreu, Sant Martí i Horta-Guinardó; mentre que la meitat dels deu barris que presenten un menor pes de l'atur de llarga durada es localitzen al Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Els altres cinc pertanyen a Gràcia (2), l'Eixample (1), Ciutat Vella (1) i Les Corts (1).

Nivell formatiu i igualtat d'oportunitats educatives

El pes de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys també es pot relacionar amb el nivell educatiu de la població. La majoria dels barris amb una taxa reduïda d'atur sobre la seva població en edat de treballar es troben entre els barris de la ciutat que presenten majors percentatges de població amb estudis superiors. Així, els deu barris amb un major índex de població amb estudis superiors es troben entre els 22 que tenen un menor atur relatiu. A més, tots ells estan entre els 13 barris que tenen una major renda familiar disponible. Per altra banda, els barris amb els percentatges més elevats de població que només ha cursat fins a primària són, normalment, aquells on el pes de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys és major. Dels onze barris de la ciutat on l'atur és major en relació a la seva població en edat de treballar, vuit es troben entre els barris de la ciutat amb un proporció de població amb estudis fins a primària més elevada.

El següent mapa il·lustra les diferències en relació al nivell formatiu entre els barris.

Malgrat que no es disposa de les dades per barris, cal esmentar també les diferències notables que existeixen entre els 10 districtes amb relació a l'Índex sintètic dels resultats de la prova de competències bàsiques, feta a les escoles de la ciutat. Així, en la prova realitzada per alumnes de 4t d'ESO, cal destacar que, per una mitjana al global de Barcelona de 76,63, a la part baixa el Districte de Ciutat Vella puntuava 10,73 i el de Nou Barris un 50,14. Per la banda alta, destaquen els 94,84 de Les Corts i el 94,21 de Sarrià-Sant Gervasi.

Nivell formatiu als Barris de Barcelona (I): % de població amb estudis superiors
Font: Ajuntament de Barcelona.

Salut física i mental. La bretxa en l'esperança de vida als barris

La salut no està distribuïda de forma homogènia a la ciutat, sinó que és desigual segons els barris. L'Informe 'La Salut a Barcelona 2014' contribueix a detallar a partir de l'instrument Urban HEART de l'OMS (Urban Health Equity Assessment and Response Tool), útil per a l'avaluació de l'equitat en salut i la resposta en àrees urbanes, les desigualtats en salut entre persones que viuen en diferents barris de la ciutat a partir d'una matriu d'indicadors.

Algunes de les dades rellevants de l'informe i la seva matriu d'indicadors per als barris de Barcelona es resumeix en:

- L'esperança de vida en néixer (en el període 2009-2013) presenta una distància màxima de més de 10 anys, des dels 75,2 per a Torre Baró als 86,5 de Pedralbes
- La taxa de fecunditat adolescent (en el període 2010-2014) presenta una valors extrems de 66 i 44,4 a Vallbona i Torre Baró, respectivament; i del 0 en barris com Les Tres Torres o Sant Gervasi-La Bonanova
- La taxa de tuberculosi (en el període 2010-2014) destaca en valors extrems per al Raval (118,2) o la Ciutat Meridiana (52,7)

Habitatge

Amb relació a les dades disponibles de l'habitatge a la ciutat de Barcelona i la seva distribució per districtes, podem destacar les següents:

- Existeix una tendència a la recuperació dels preus de venda d'immobles de segona mà del 2014, des del sòl marcat entre 2012 i 2013 en funció dels barris, amb les úniques excepcions de Nou Barris i Sants Montjuïc que abarateixen el cost, i Sant Andreu, que manté preus invariants respecte del 2013. Cal tenir en compte que la tendència apuntada des de 2015 era envers l'augment generalitzat de preus

- El mercat del lloguer ha presentat un patró similar al de la venda, en termes de preus, i és al districte de Nou Barris i de Sant Andreu on l'accés al lloguer era més assequible, amb uns preus de 8,4 euros/m² i 8,9 euros/m² el 2014, respectivament.
- En termes d'esforç econòmic per a l'adquisició d'un habitatge nou, el 2013 era el Districte de Ciutat Vella on els seus habitants havien de fer un major esforç econòmic en termes relatius a la Renda Familiar Disponible.
- El parc d'habitatge protegit de lloguer es concentra en cinc barris de la ciutat, sent el principal Ciutat Vella seguit de Nou Barris.

	Total habitatges lloguer protegit (1)	Fons lloguer social. Contingents especials						Dotacionals lloguer	XaHIB (2)
		Total	Emergències	Dret de Discapacitats	Victimes violència masclista	Vulnerables	Dotacionals gent gran		
BARCELONA	10.426	2.300	889	25	16	160	1.210	2.499	256
1. Ciutat Vella	2.357	557	317	0	0	4	236	24	39
2. Eixample	93	40	1	0	0	1	38	51	1
3. Sants-Montjuïc	1.219	274	93	1	4	27	149	605	37
4. Les Corts	195	63	3	0	0	0	60	110	3
5. Sarrià-Sant Gervasi	140	1	1	0	0	0	0	56	3
6. Gràcia	239	32	0	0	0	0	32	62	0
7. Horta-Guinardó	489	183	20	2	3	8	150	231	9
8. Nou Barris	2.168	483	199	6	2	40	236	439	63
9. Sant Andreu	1.661	313	114	3	0	41	155	505	35
10. Sant Martí	1.780	354	141	13	7	39	154	416	66
Altres	85	0	0	0	0	0	0	0	0

(1) Total parc a desembre 2014, incloent DT, GG i XaHIB. Inclou la resta d'habitatges de lloguer no subvencionats però protegits.

Fons de lloguer social: habitatges del parc de lloguer destinats al fons de lloguer social (emergències socials, contingents especials).

Dotacionals: habitatges del parc de lloguer, a promocions de lloguer dotacional.

Gent gran: habitatges del parc de lloguer, amb serveis per a la gent gran.

(2) XaHIB: Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona, habitatges del parc de lloguer cedits per a l'administració d'entitats de la Xarxa.

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Font: Direcció de Control de Gestió i Sistemes d'Informació. Habitat Urbà. Institut Municipal d'Urbanisme-Bagursa. Ajuntament de Barcelona.

Parc d'habitatge protegit de lloguer per districtes (2014).

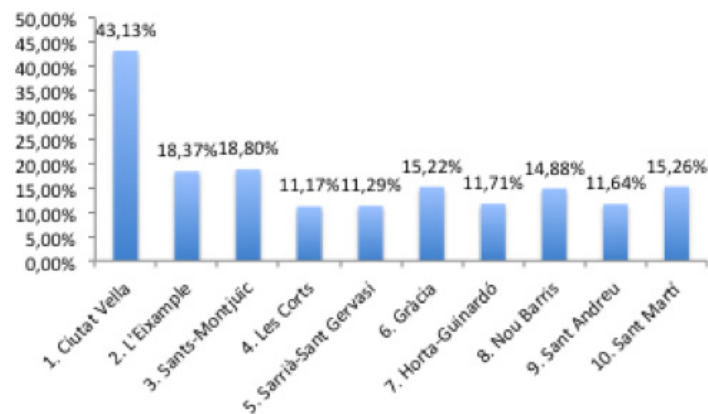
Font: Ajuntament de Barcelona.

Taxa de població estrangera

Aquesta categoria aglutina un reguitzell d'indicadors d'alt interès als efectes de les actuacions que es pretenen al conjunt de barris objectes d'intervenció.

Per barris, és el Raval qui aglutina una major taxa de població estrangers l'any 2014, amb un 48,84% del seu cens, seguit del Barri Gòtic amb un 42,42%, Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera (39,39%) i ja a més distància el Poble Sec – Parc Montjuïc (29,37%) i la Trinitat Vella (29,17%).

Taxa de població estrangera. Per districtes (2014).

Font: Elaboració pròpia.

Eix Besòs

L'Eix Besòs nou espai de referència

Com s'ha comentat anteriorment, el Pla de Barris de Barcelona estableix quatre àrees d'actuació prioritària:

- Eix Besòs, relació amb el riu Besòs i connectivitat entre ambdues lleres com a conjunt: connexions entre municipis, política industrial, estratègia educativa i professionalitzadora.
- Eix Muntanya, relació de la ciutat amb el Parc de Collserola i el Parc dels Tres Turons: urbanització 'tova', micromobilitat i serveis a la gent gran.
- Eix Marina, treball de transversalitat a la Gran Via, acompanyament de la transformació urbanística i impuls del nou model econòmic.
- Eix Ciutat Vella, connexió amb el Port, el litoral i el Poble Sec, diversificació econòmica i fixació de nova població als barris.

Cal, en aquest punt, recordar el doble pla en què van interaccionant les lògiques de l'eix i les del barri. Aquesta és una interrelació entre dos àmbits, l'eix i el barri, d'escala diversa en termes geogràfics, de terminis d'implementació diferenciats (2016-2020 per als barris i a més llarg termini per als eixos) amb un abast d'actuacions diferenciat i, finalment, amb una participació d'actors més complexa i nombrosa a l'hora d'abordar els eixos.

Pel que fa als eixos l'Ajuntament establirà un quadre d'actuacions de caràcter econòmic, infraestructural, urbanístic i social que constituirà el marc de referència en què s'inscriuran cada un dels programes de barris.

L'Eix Besòs concentra una població de 927.175 habitants, xifra que representa el 28% de la població de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i el 12% de la població catalana, amb una densitat d'11.467 habitants per km². La superfície de l'àmbit d'actuació és de 80,85 km² i afecta cinc municipis.

L'Eix Besòs és, també, un dels àmbits d'actuació prioritària que l'Ajuntament de Barcelona ha previst en el Pla de Barris, que neix amb vocació metropolitana, atès que moltes de les necessitats i oportunitats que vol abordar superen els límits estrictament municipals. L'objectiu proposat comporta passar d'un territori frontera a un espai de frontissa i crear un gran eix de centralitat urbana al voltant de la llera del riu, per tal d'afavorir la cohesió social, la qualitat de l'espai públic, els equipaments i la connectivitat.

Els barris que configuren la llera del riu Besòs delimiten una àrea d'intervenció que necessita urgentment l'acció municipal per afavorir la cohesió social. Es tracta d'un territori fragmentat per una gran densitat d'infraestructures i un model urbanístic pendent de definició, on al mateix temps s'hi concentren barris amb unes característiques semblants i una situació social precària.

Les iniciatives dutes a la pràctica fins ara necessiten un canvi d'escala i una visió integral per incrementar i intensificar la incidència i concentrar els esforços en la lluita contra la vulnerabilitat. És per això que es proposa

l'Eix Besòs com a estratègia i nou espai de referència. En resum: el riu ha de deixar de ser un límit i ha d'adquirir centralitat urbana com a eix cívic vertebrador de la futura ciutat metropolitana.

Conjunt de barris de Barcelona que pertanyen a l'Eix Besòs.

Cap a una nova centralitat urbana

L'Eix Besòs té un gran potencial com a nova centralitat metropolitana capaç de superar els dèficits i problemes socials, culturals, econòmics, ecològics i urbanístics que pateix.

És per això que, per fer front als reptes compartits, es busca establir sinergies amb els barris dels municipis adjacents (Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma, Badalona i Montcada i Reixac). El riu ha de deixar de ser un límit i ha d'adquirir centralitat urbana com a eix cívic vertebrador de la futura ciutat metropolitana. En aquest sentit, la qualitat de l'espai públic, els equipaments i la connectivitat són elements clau per trencar l'aïllament històric dels seus habitants envers la resta de la ciutat i els municipis veïns de l'altra banda del riu.

Governança publicoprivada-cooperativa i comunitària

La nova estratègia de l'Eix Besòs, no suposa només un canvi d'escala, de barri a eix, sinó que també proposa una estreta col·laboració i coproducció amb les entitats i associacions existents en el propi territori. Es vol impulsar un nou estil de relacions i noves formes de col·laboració publicoprivada cooperativa i comunitària que impliquin la ciutadania i les seves expressions representatives en les comunitats locals. Al mateix temps, al territori es volen generar dinàmiques d'espais col·laboratius i projectes compartits, que prioritzin el bé comú, la sostenibilitat i la reducció de les desigualtats, i que garanteixin el principi d'igualtat d'oportunitats.

Dels plans de xoc a una estratègia a mitjà termini sostenible i integral

Pel que fa a l'horitzó temporal, es vol passar de treballar en plans de xoc a curt termini que pretenen resoldre urgències socials concretes a tenir una estratègia compartida i sostenible que doni respostes integrals als reptes compartits. L'estratègia ha d'integrar i interrelacionar diferents àmbits: economia, medi ambient, cultural, societat i política, amb l'objectiu d'afavorir la cohesió social. Davant les situacions socials i convivències altament complexes als nostres barris i territoris, es requereix també construir respostes integrals que comprenguin la multi causalitat de l'exclusió i les seves conseqüències en els espais locals.

Sinergies entre institucions, plans i projectes

L'estratègia de l'Eix Besòs s'implementarà a través de diferents institucions, plans i projectes.

El **Consorci del Besòs**, constituït fins a l'any 2015 per Montcada i Reixac, Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs i Barcelona s'amplia el 2016 incorporant Badalona i canvia els seus estatuts per tal de passar de ser un consorci urbanístic a un consorci amb plenes competències per desplegar totes les polítiques intermunicipals que els seus socis acordin. El Consorci del Besòs i Barcelona Regional tenen l'encàrrec per part de tots els municipis membres del Consorci de redactar el **Pla Besòs** com a document-guia que ha de definir el marc de cooperació i de polítiques conjuntes del municipis. El Pla Besòs té per objecte dotar el continu urbà entorn el riu d'una estratègia d'acció compartida per a la millora de la qualitat de vida a ambdues lleres del Besòs: en infraestructures, mobilitat, espais lliures, equipaments i serveis, així com en promoció econòmica i ocupació, cultura, esports i drets socials, garantint la inclusió i cohesió social i promovent la creació de nous elements compartits entre municipis de centralitat metropolitana de reequilibri territorial.

Per altra banda, en la línia de treballar de forma intensa i focalitzada en aquest territori, s'ha considerat oportú començar la implementació del **Pla de barris** en quatre dels barris de l'Eix Besòs: **la Trinitat Nova** (Nou Barris), **el Besòs i el Maresme** (Sant Martí), i **el Bon Pastor i Baró de Viver** (Sant Andreu). D'aquesta manera, l'Ajuntament de Barcelona treballa per la cohesió social i territorial, amb una estratègia a escala de ciutat i d'eix. Aquesta intervenció cerca sinèrgies amb el projecte Tractor 'Ciutadania activa i intel·ligent', fruit de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, i anirà acompanyada per un projecte integral de desenvolupament urbà sostenible, presentat enguany a la convocatòria de fons FEDER EDUSI i pendent de resoldre.

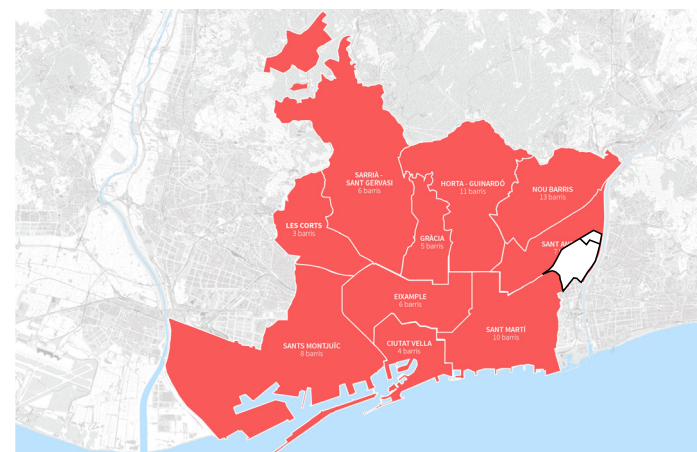

Imatge territorial que representa les àrees dels municipis que pertanyen al Consorci del Besòs.

El Bon Pastor i Baró de Viver

Els barris del Bon Pastor i Baró de Viver, situats al Districte de Sant Andreu, formen part dels barris que configuren l'Eix Besòs i seran, juntament amb els barris del Besòs i el Maresme (Sant Martí) i Trinitat Nova (Nou Barris) dels primers on es desplegarà el Pla de Barris.

Per les seves característiques sociodemogràfiques i d'entorn, aquest ha estat un territori on les administracions hi han esmerçat recursos específics en múltiples ocasions. En són exemples, entre d'altres, el **Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver** (vigent des del 2010 i actualment en curs) o la **Llei de barris 2/2004**, aplicada al Bon Pastor i Baró de Viver (des del 2010 i actualment en curs).

El Bon Pastor i Baró de Viver a la ciutat de Barcelona.

Barris del Bon Pastor i Baró de Viver.

En l'anàlisi prèvia de la intervenció relativa a la Llei de barris 2/2004 ja es feia referència a 'una àrea formada per dos barris que comparteixen elements d' un mateix paisatge urbanístic i social definit, en gran mesura, per la seva situació territorial. Són barris amb unes dinàmiques funcionals condicionades per un aïllament històric respecte els territoris que els envolten i que demanden d'una actuació integral conjunta per tal de superar-lo'.

No es poden descriure els barris del Bon Pastor i de Baró de Viver sense fer referència al polígon industrial. Un dels pocs polígons actius ubicats al mig del teixit urbà que envolta els dos barris. I sense fer referència a les cases barates.

Pel que fa a la distribució de renda per districtes, Sant Andreu se situa per sota de la mitjana de la ciutat en el penúltim lloc (73 respecta a una mitjana de ciutat de 100), amb una davallada d'11 punts entre els anys 2007 i 2014.

Als barris, les desigualtats són evidents: la Trinitat Vella se situa com el 5è barri de la ciutat amb una renda familiar disponible més baixa (45,9). Baró de Viver i el Bon Pastor ocupen els llocs 56 i 57 de 73, amb 60,5 i 59,6, respectivament. Tots dos indicadors es troben per sota la mitjana del Districte.

Si partim del fet que el nivell de salut d'una població és el resultat de la combinació de condicionants com ara la renda per capita, els nivells d'atur, el grau d'estudis assolit, la qualitat dels habitatges o l'entorn urbà, entre d'altres, no ens ha de sorprendre que els resultants de l'informe corresponent al 2014 fet per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) situï els barris del Bon Pastor i Baró de Viver com un dels 18 territoris que concentren els pitjors resultats en salut de la ciutat.

Elements comuns

Tant el Bon Pastor com Baró de Viver presenten alguns trets característics i comuns:

- Són barris 'aïllats', separats de la resta de la ciutat i entre ells dos per grans infraestructures (tren, rondes) o polígons industrials.
- Són barris que van tenir o tenen les denominades Cases Barates: construccions de baixa qualitat de planta baixa (o baixa més una) que es van fer per a acollir famílies reallotjades o provinents d'altres indrets de la ciutat.
- Són barris propers a centres de comerç d'abast de ciutat (centres comercials), que fan desaparèixer el comerç de proximitat.
- S'hi detecten greus mancances de formació i un alt nivell d'atur entre la població que hi viu.

Elements diferencials

Podem identificar alguns trets propis que els diferencien:

- El Baró de Viver ja va enderrocar fa molts anys les Cases Barates. Això va fer aparèixer edificis de promoció pública que, a hores d'ara, requereixen rehabilitació així com la dotació d'ascensors.
- El Bon Pastor, barri molt més gran i més poblat, es troba en ple procés de remodelació de les Cases Barates. A més, cal intervenir en allò que podríem considerar com els carrers i espais públics del nucli antic del Bon Pastor.

El Bon Pastor: antecedents

Els orígens del barri

Les primeres mencions del territori que avui ocupa el barri del Bon Pastor són del segle XII, amb relació a l'impuls que va donar el rec Comtal a la indústria molinera. El Torrent de Sant Andreu s'unia amb el Torrent de l'Estadella en un dels actuals vèrtexs del barri del Bon Pastor, anomenat d'Estadella. En aquest lloc va créixer, en successives etapes, el barri del Bon Pastor. En cadascuna d'aquestes etapes es forma una barriada amb unes característiques diferenciades, que avui formen un tot. Són la barriada d'Estadella, la barriada Sanchís, les Cases Barates (Grup Milans del Bosch), les Carolines, i els nous blocs construïts per diverses empreses a través d'una operació promoguda per la Comissió d'Urbanisme.

Les Cases Barates

Amb l'edificació de les 784 cases barates el 1929 per a l'allotjament de la població migrada sobretot obrera del sud d'Espanya i l'interior català, la fisonomia del lloc va canviar tant profundament, que el Bon Pastor s'identifica sovint amb les seves cases barates, ja que durant molt de temps va ser un nucli urbà d'uns 3000 habitants, al mig d'uns terrenys agrícoles escassament poblats. Els polígons de cases van ser creats en aplicació de la Ley de Casas Baratas per l'Instituto Municipal de la Vivienda (avui Patronat Municipal de l'Habitatge).

El 13 de novembre de 2003 l'Ajuntament de Barcelona, el PMH, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya i l'Associació de Veïns i Veïnes del Bon Pastor van signar el conveni regulador del procés de remodelació del sector de les Cases Barates.

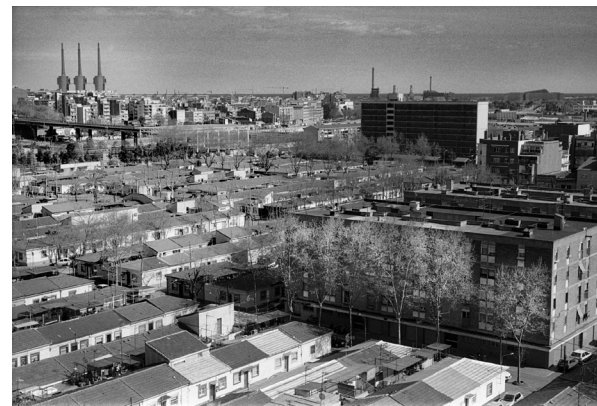
Enderroc dels primers blocs de cases barates al carrer Albiol.
Stefano Portelli, 2007.

El polígon industrial: passat i present fabril

El caràcter fabril del barri no és un fenomen recent sinó que es remunta a cavall dels segles XIX i XX. La **fàbrica Can Sala** és un puntal en la identitat del barri, perquè fou la primera a instal·lar-se en aquest emplaçament, l'any 1905, i la que va perllongar l'activitat durant més anys.

Actualment, amb una extensió de 121 hectàrees i constituït per unes 350 petites i mitjanes empreses modernes i tecnològiques de sectors diversos, consolida un pol d'activitat econòmica crucial, alhora que més de 8.000 llocs de treball.

Cal esmentar que l'Associació d'Empreses del Polígon Industrial del Bon Pastor, constituïda el 2001 és un actor rellevant en interlocució amb l'Ajuntament.

El barri de Cases Barates vist des de dalt.
Carola Pagani (Ruidophoto), 2004.

El Bon Pastor: situació actual

El barri administratiu del Bon Pastor, amb una població a l'entorn dels 12.500 habitants, aplega de fet tres àrees territorials diferenciades:

- El nucli antic
- El nucli La Maquinista
- Els polígons del Bon Pastor i Torrent de l'Estadella

Població

El patró de la població al Bon Pastor presenta els darrers anys una lleu tendència a la baixa i a estabilitzar-se al voltant dels 12.700-12.800 habitants

La població estrangera ha experimentat una evolució interessant. Així, si al principi de la dècada actual la taxa del barri superava en més de nou punts la del Districte, pel 2014 gairebé havien convergit i, alhora, es trobava a sota la mitjana al conjunt de la ciutat.

	Barri	Barcelona
Població (Juny 2014)	12.758	47
Superfície (km2)	1,9	70
Densitat (hab/km2)	6.779	1
Població per edats (en %)		
0-14	17,7	12,5
15-24	8,6	8,7
26-64	55,7	57,3
65 i més	18,1	21,4
Població per lloc de naixement (en %)		
Barcelona	56,2	51,9
Reste Catalunya	7,6	7,5
Reste Espanya	17,9	18,4
Estranger	18,3	22,2
Població per nacionalitat		
Espanyols	88,9	83,7
Estrangers	11,1	16,3
% Titulats universitaris i de grau superior	11,5	28,4
Població > 65 anys que viu sola (%)	21,0	25,6
Índex d'envelliment *	50,6	53,5
Nombre d'aturats registrats	964	99.056
Pes de l'atur registrat (% aturats / població 16.64)	12,00	9,47
Renda familiar disponible per habitant (2013)	59,5 (posició 57)	100,00 (mitjana)

El Bon Pastor, coordenades bàsiques.

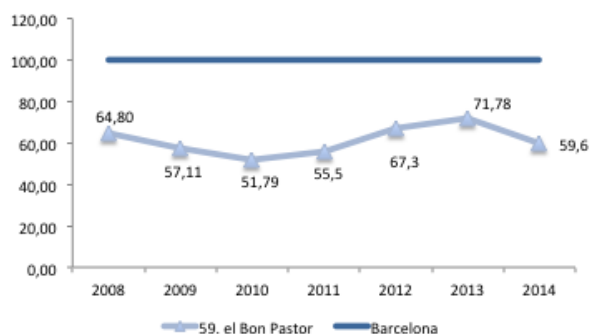
Font: Ajuntament de Barcelona.

* Població >75 anys / població > 65 anys *100.

Renda familiar i atur

El 2013 la renda familiar disponible del Bon Pastor s'havia recuperat clarament respecte de nivells de quasi la meitat del conjunt de la ciutat, però l'any 2014 va patir de nou una forta sotragada, que la va portar a distanciar-se de la mitjana de Barcelona i situar-se a més de 40 punts.

Tot i que l'atur registrat mostra una certa tendència a la millora, en línia amb el canvi incipient de cicle econòmic dels últims trimestres. Cal dir, però, que en termes qualitatius, l'atur de llarga durada té una presència notablíssima al barri.

Índex de renda de la població (Barcelona = 100).
Font: elaboració pròpia.

Activitat econòmica

L'activitat comercial:

L'activitat econòmica del Bon Pastor es veu afectada per l'impacte del Centre Comercial de la Maquinista. Té un paper a escala de ciutat que va en detriment del comerç de proximitat, a la vegada que dificulta la mobilitat rodada al barri.

El polígon industrial:

Tal i com s'ha descrit abans el polígon dóna cabuda a un nombre elevat d'empreses; això no vol dir que totes les naus industrials estiguin utilitzades, ans al contrari, hi ha un nombre elevat de naus buides que cal posar en valor.

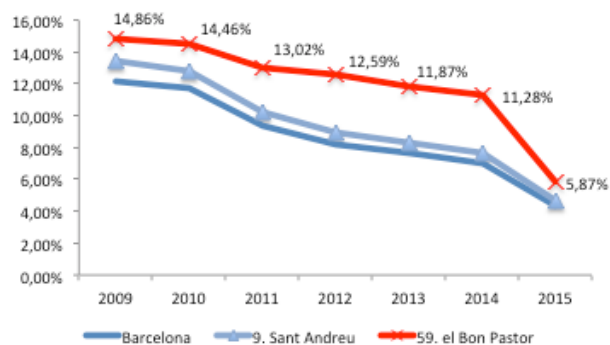
Pes de l'atur registrat a la població del Bon Pastor (2011-2015).
Font: elaboració pròpia.

5 barris amb major pes de l'atur de llarga durada (2015)	Pes aturats llarga durada	Nombre aturats
58. Baró de Viver	46,70%	70
59. el Bon Pastor	46,50%	398
60. Sant Andreu	46,50%	1608
73. La Verneda i la Pau	46%	892
72. Sant Martí de Provençals	45,90%	786

5 barris amb major pes de l'atur de llarga durada (2015).
Font: elaboració pròpia.

Educació

L'any 2015, el percentatge de població del Bon Pastor amb un nivell mínim d'instrucció va baixar i va tendir a convergir amb els nivells de Districte i ciutat. Amb tot, la baixa taxa de població amb estudis universitaris és sens dubte un dels punts febles de cara a forjar un bon futur professional per als habitants del barri.

Taxa d'instrucció insuficient al Bon Pastor (2009-2014)
Font: elaboració pròpia.

Espai públic, equipaments i habitatge

Habitatge:

Tal i com s'ha descrit anteriorment el barri es va construir en diferents etapes, cadascuna amb les seves característiques edificatòries.

Avui dia l'enderroc de les cases barates està en la seva última fase.

Equipaments:

El barri del Bon Pastor disposa d'una bona xarxa d'equipaments públics: 1 centre cívic, 1 biblioteca, 1 casal infantil, 1 casal de gent gran, 1 CAP i 1 centre de serveis socials i un mercat.

Pel que fa a l'àmbit educatiu: 1 escola bressol, 3 escoles infantils, 2 centres educatius de secundària i 1 escola d'adults.

Pel que fa a l'àmbit esportiu disposa d'un complex esportiu municipal i diversos espais de pràctica de l'esport a l'aire lliure.

Nivell d'estudis	2010	2011	2012	2013	2014
% població nivell instrucció insuficient	14,50%	13,00%	12,60%	11,90%	11,90%
% estudis obligatoris	57,50%	58,20%	57,60%	57,10%	57,20%
% batxiller superior, CFGM	18,20%	18,60%	19,20%	19,90%	20,00%
% estudis universitaris i CFGS	9,80%	10,20%	10,60%	11,20%	11,50%

Població del Bon Pastor per nivell d'estudis (2010-2014).
Font: elaboració pròpia.

Baró de Viver: antecedents

Els inicis del barri

L'any 1928, a través del Foment de l'Habitatge Popular, el Patronat de l'Habitació de Barcelona va comprar a la marquesa de Castellvell l'any 1928, 52218,52 m2 de la riba del riu Besòs que es van construir l'any 1929 i van rebre el nom de Baró de Viver.

L'any 1932 es va declarar la suspensió de pagaments i a partir d'aquell moment el Patronat es va veure mancat de tota font d'ingressos. Quan l'Ajuntament i la Generalitat es disposaven a intervenir per resoldre la catastròfica situació econòmica del Patronat amb una subvenció, la Guerra Civil espanyola va deixar la qüestió en punt mort.

L'any 1941 l'Ajuntament va dissoldre el Patronat de l'Habitació i se'n va quedar el patrimoni. El desembre de 1945 es va constituir l'Institut Municipal de l'Habitatge, que se'n va fer càrrec l'any 1956. L'Institut va canviar el nom pel de Patronat Municipal de l'Habitatge.

Baró de Viver era l'alcalde de Barcelona durant la dictadura de Primo de Rivera. Amb la República es va canviar el nom pel de Pi i Margall. Amb tot, amb el règim del general Franco van tornar els noms antics.

Aquests 344 habitatges unifamiliars van restar aïllats entre el riu Besòs, els tallers de la Renfe i el polígon industrial del Besòs. És el grup en què les cases són més envellides, ja que al marge d'unes quantes cases que van repoblar-se acabada la guerra, d'altres van restar buides fins a l'any 1944. Una última arribada de població d'emigrants es va produir els anys 1958-59, en construir-se els nous blocs. L'any 1985 es va portar a terme una reforma arran de l'aprovació del PERI (Pla Especial de Reforma Interior).

La remodelació de barri del Baró de Viver

Es va iniciar l'any 1987 i es va desenvolupar en nou fases fins a l'any 1999. L'actuació va consistir en la substitució de 344 cases barates de l'any 1929 i 486 habitatges construïts l'any 1956, afectats d'aluminosi. La novena fase es va realitzar recollint les peticions de l'associació de veïns del barri pel que fa a la necessitat de descongestionar alguns habitatges en els quals hi vivien més de dues generacions.

La remodelació va anar acompanyada d'obres de reurbanització en alguns carrers, que van consistir a unificar la zona mitjançant l'ordenació de l'espai, el soterrament de línies elèctriques i telefòniques, la instal·lació d'aparcaments per a vehicles, l'asfaltatge de les calçades, l'ampliació de voreres, la instal·lació d'arbrat i de mobiliari urbà i enllumenat nous, la supressió de barreres arquitectòniques, la senyalització de carrers...

Com s'ha dit, doncs, Baró de Viver és un barri del Districte de Sant Andreu que ha patit nombroses i importants transformacions d'ençà que, al final dels anys vint del segle passat, es va construir el conjunt de Cases Barates. Entre 1985 i 1999 es van substituir les edificacions existents per edificis nous, entre ells l'anomenat Gran Saló al passatge de Santa Coloma. Històricament, el barri ha patit un cert aïllament respecte a la resta de la ciutat de resultes de la seva ubicació entre el nus de la Trinitat, el riu Besòs, les vies de Sagrera-Sant Andreu i el polígon industrial del Bon Pastor.

D'uns quants anys ençà s'han produït algunes actuacions que han millorat les condicions del barri: la construcció d'equipaments, la transformació de les ribes del riu en parc o l'arribada del metro, entre d'altres.

Actualment, hi ha dues peces de sòl que el planejament qualifica com a equipament, espai lliure i habitatge dotacional.

Els principals projectes que s'han executat els darrers anys són:

- Re-urbanització Plaça Baró de Viver
- Construcció centre cívic Baró de Viver
- Millora accés al metro Baró de Viver

El Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver

Resulta obligat fer referència també al Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver gestionat per la Fundació Trinijove. Les entitats del barri que participen són, principalment:

- Nova Associació de Veïns i Veïnes Pi i Maragall
- Club de Petanca de Baró de Viver
- Comissió de Civisme i Convivència de Baró de Viver
- AMPA CEIP Baró de Viver
- Escola L'Esperança
- Comissió d'Urbanisme
- Agrupació Esportiva de Baró de Viver
- Comissió de Festes de Baró de Viver i Casal de Gent Gran de Baró de Viver

Dins del marc del Pla, i durant el temps que dura la seva implementació s'han dut a terme múltiples projectes a tots els àmbits i s'han potenciat i creat diversos espais de participació ciutadana (taules, xarxes,...).

Baró de Viver: situació actual

Població

A diferència del patró de la població al Bon Pastor, a Baró de Viver s'ha incrementat fins i tot els darrers anys la població que hi viu, i que se situa lleugerament per sobre dels 2.500 habitants.

La població estrangera que viu al barri té uns valors per sota de la mitjana del Districte i la ciutat.

	Barri	Barcelona
Població (Juny 2014)	2.508	1.613.393
Superfície (km2)	0,2	70
Densitat (hab/km2)	10.904	1
Població per edats (en %)		
0-14	16,3	12,5
15-24	11,1	8,7
26-64	55,9	57,3
65 i més	16,7	21,4
Població per lloc de naixement (en %)		
Barcelona	60,4	51,9
Resta Catalunya	9,3	7,5
Resta Espanya	15,4	18,4
Estranger	14,9	22,2
Població per nacionalitat		
Espanyols	89,7	83,7
Estrangers	10,3	16,3
% Titulats universitaris i de grau superior	5,7	28,4
Població > 65 anys que viu sola (%)	27,9	25,6
Índex d'envelliment *	52,7	53,5
Nombre d'aturats registrats	169	99.056
Pes de l'atur registrat (% aturats / població 16.64)	10,40	9,47
Renda familiar disponible per habitant (2013)	60,5 (posició 56)	100,00 (mitjana)

Baró de Viver, coordenades bàsiques.

Font: Ajuntament de Barcelona.

* Població >75 anys / població > 65 anys *100.

Renda familiar i atur

El patró de dades socioeconòmiques a Baró de Viver no presenta variacions substantives respecte de les del barri del Bon Pastor. En termes de renda familiar, però, la davallada de 2014 no és ni de bon tros tan acusada.

El comportament de l'atur registrat mostra igualment una tendència a la millora, també en línia amb l'incipient canvi de cicle. Cal dir, però, que en termes qualitatius, l'atur de llarga durada afecta clarament el barri, com al Bon Pastor.

Activitat econòmica

Com a indicador d'activitat econòmica, destaca el fet que no existeix pràcticament activitat en oficines i que el comerç presenta un estancament notable. Es tracta d'un barri eminentment residencial.

Un indicador del grau d'estancament comercial del barri és que no hi ha cap oficina bancària.

Educació

Si bé el percentatge de població sense un nivell mínim d'instrucció ha anat baixant des del 23,3 % de 2010 al 15,4 % de 2014 i al 7,6 % de 2015, el barri encara presenta nivells preocupants de subinstrucció, la qual cosa es correlaciona de manera clara amb la taxa d'atur esmentada anteriorment.

Espai públic, equipaments i habitatge

Aïllament:

El barri de Baró de Viver va ser beneficiari de la creació de les rondes de Dalt i del Litoral, que envolten el barri i contribueixen a trencar-ne un aïllament quasi ancestral. També va ser rellevant l'arribada del metro el 1983. Tanmateix, l'accessibilitat és encara una assignatura pendent a judici dels habitants de l'àmbit. Un dels punts recurrents de crítica té a veure amb la mobilitat i l'accessibilitat. Per exemple, l'autobús 73 ha deixat de funcionar i acaba el servei al Bon Pastor, en passar a ser la línia H4 de la nova xarxa ortogonal. Aquest fet ve a sumar-se a l'aturada d'altres línies del barri, cosa que en dificulta l'accés a serveis bàsics (bancs, comerços, etc.). Per acabar, alguns veïns insisteixen que el problema de la mobilitat s'agreuja amb la llunyania de l'estació de metro per als usuaris de més edat i la percepció d'inseguretat de l'entorn.

Manca d'equipaments:

El fet que el barri té una població tant reduïda (al voltant dels 2.300-2.500 habitants) fa que, sobre el paper, no compleixi els requisits perquè s'hi instal·li un cert tipus de serveis o equipaments, com ara la Biblioteca, el Centre de Salut, el Centre de Serveis Socials o el mercat, per posar alguns exemples, es troben en el barri veí del Bon Pastor i el seu temps de trajecte a peu des de Baró de Viver és d'aproximadament vint minuts.

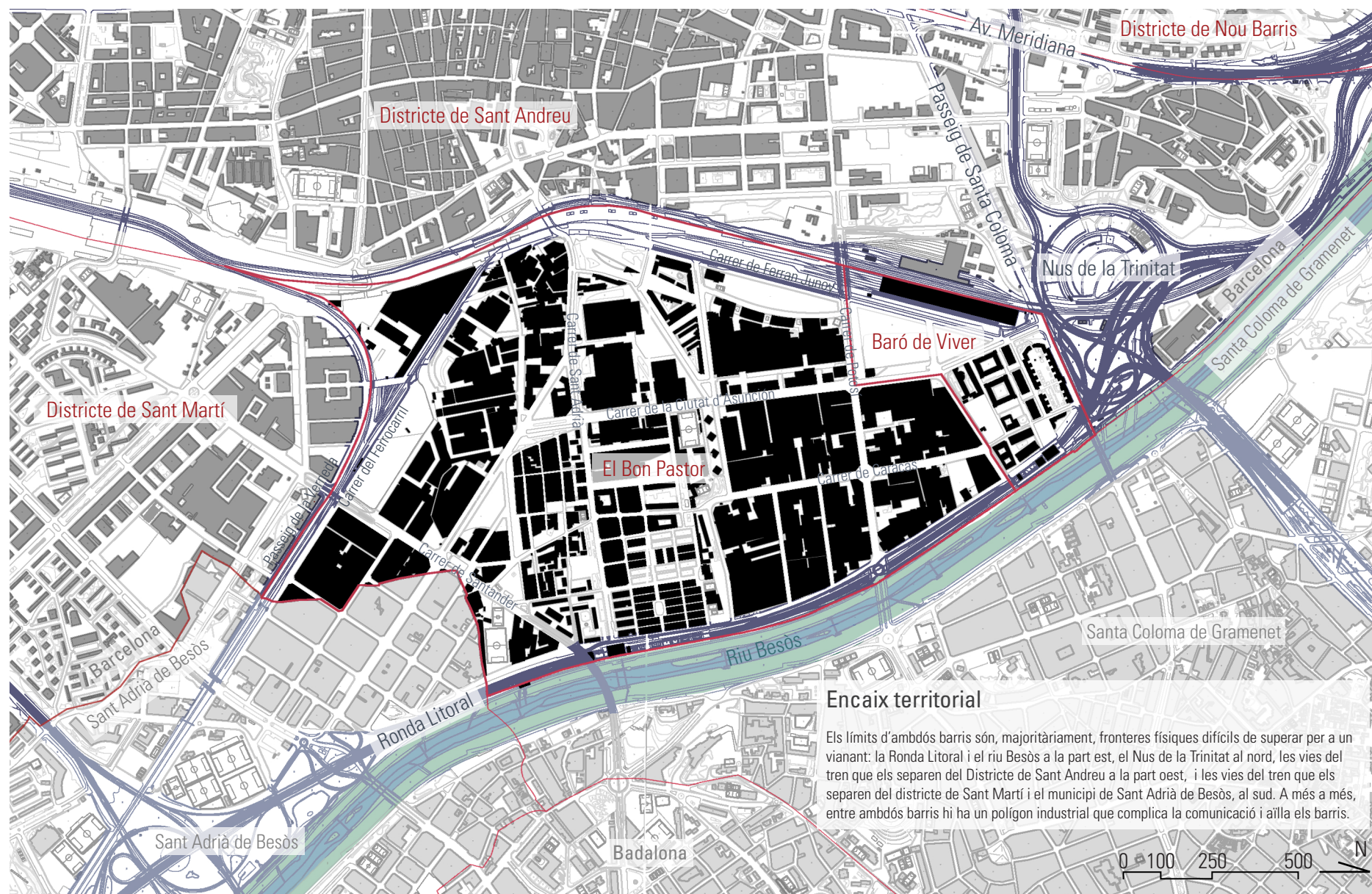
Nivell d'estudis	2010	2011	2012	2013	2014
% població nivell instrucció insuficient	23,30%	20,00%	17,90%	16,20%	15,40%
% estudis obligatoris	59,30%	61,90%	62,80%	64,10%	64,70%
% batxiller superior, CFGM	13,40%	13,80%	13,90%	14,00%	14,10%
% estudis universitaris i CFGS	3,90%	4,30%	5,30%	5,60%	5,70%

Població de Baró de Viver per nivell d'estudis (2010-2014).

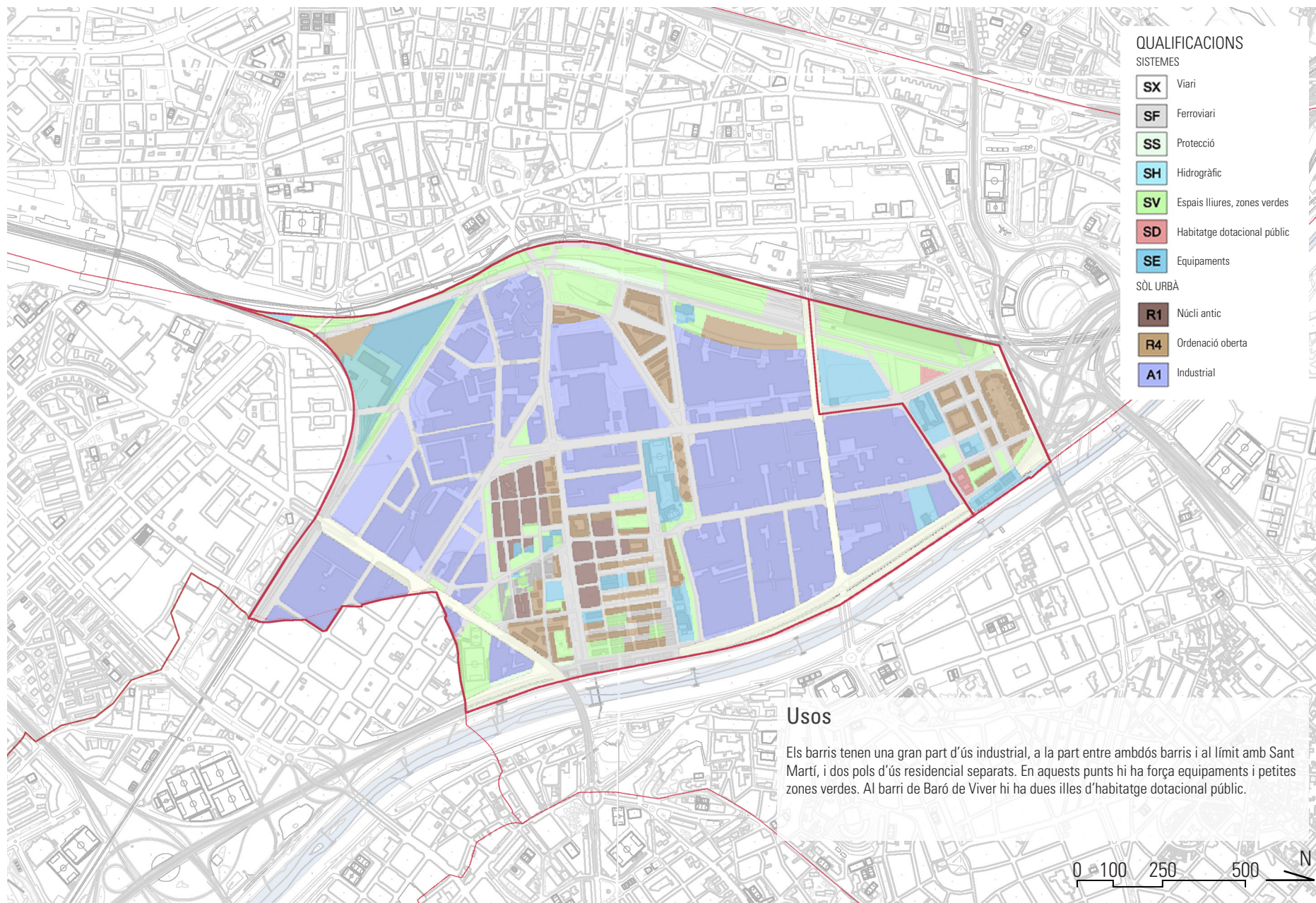
Font: elaboració pròpia.

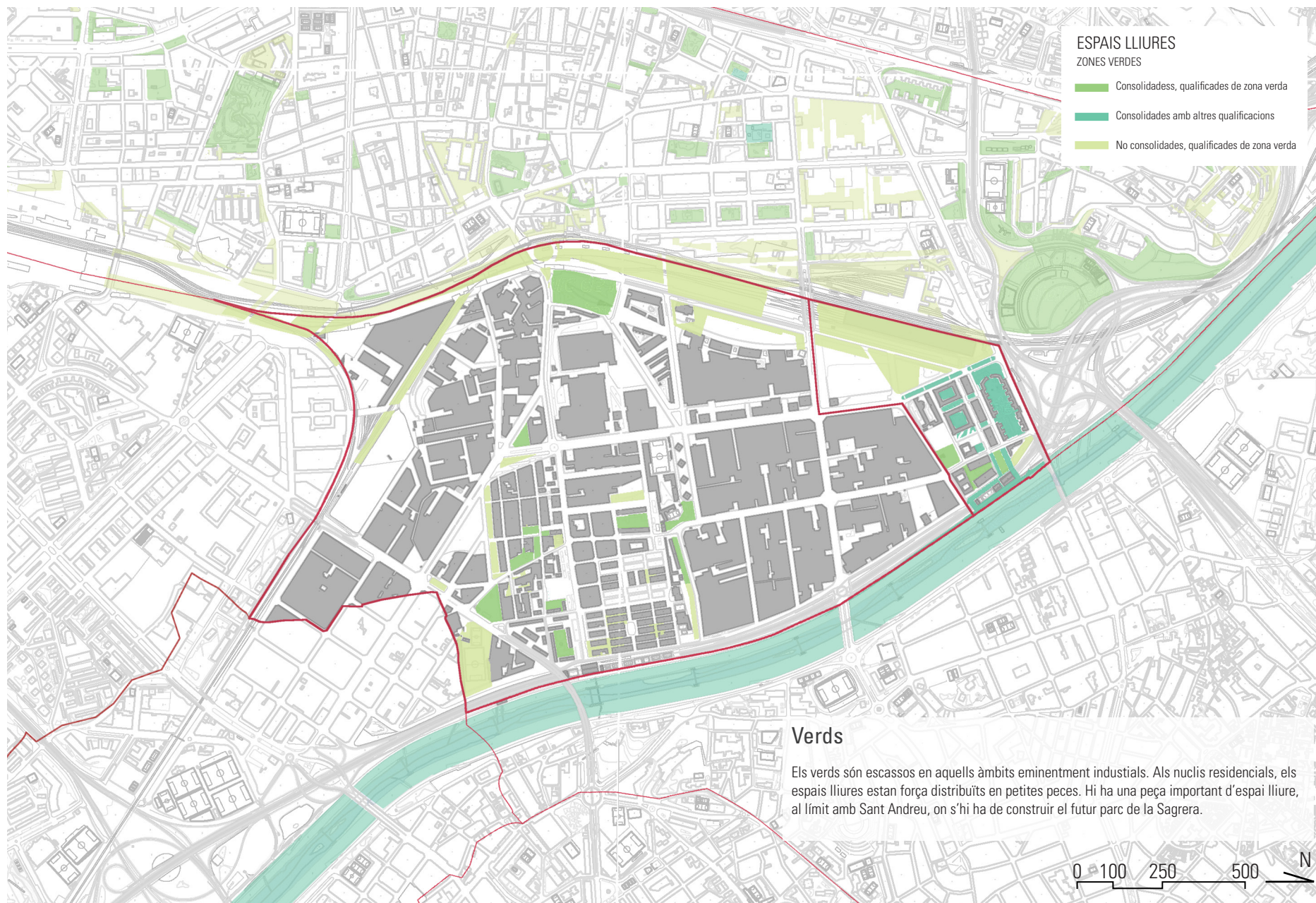
Documentació gràfica

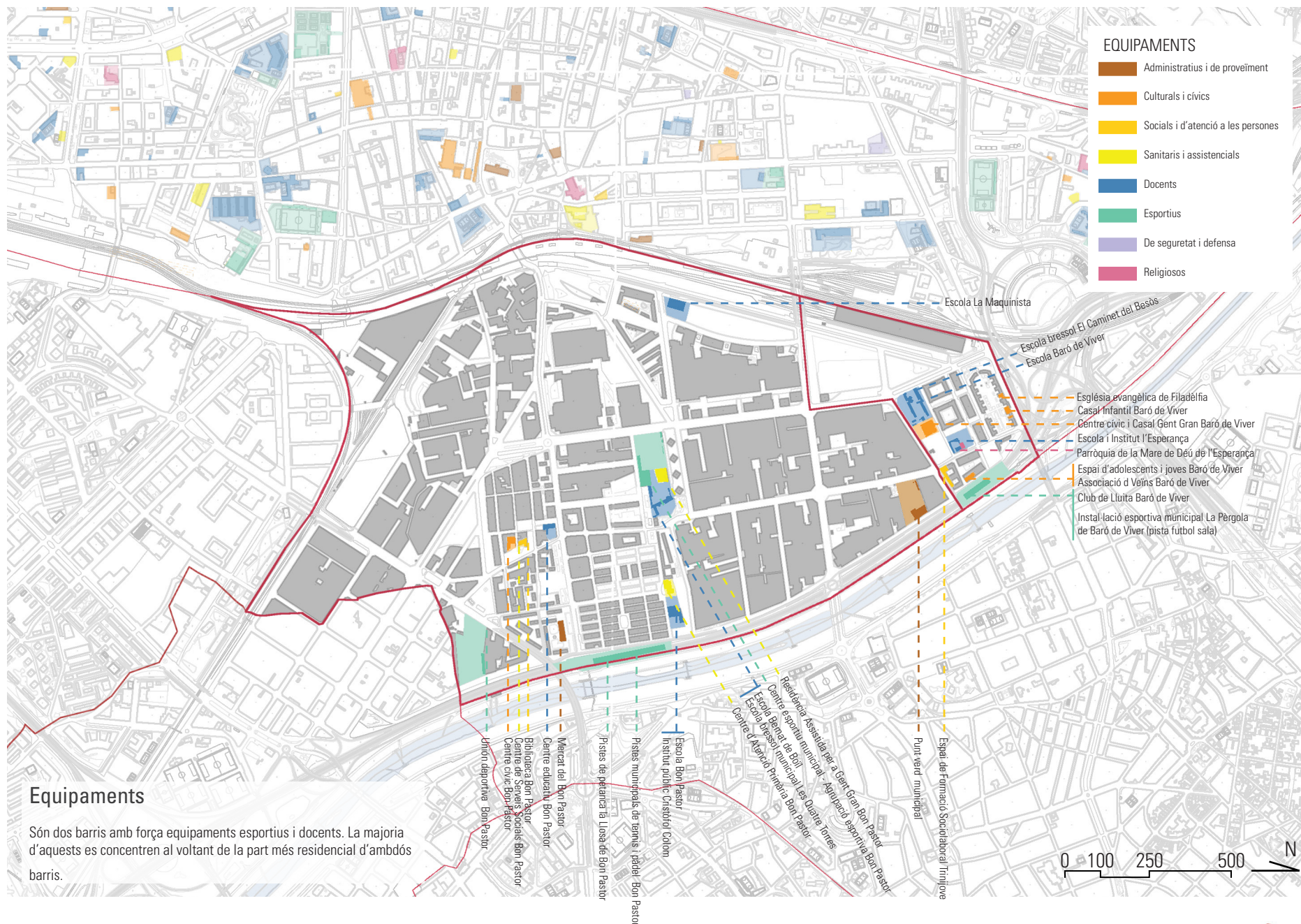

Elaboració del Pla

El procés d'elaboració

El Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver s'ha efectuat amb la col·laboració de diferents agents. Això aporta un valor afegit a la recollida d'informació i anàlisi ja que el procés d'elaboració s'ha fet de manera transversal incloent les diferents visions i perspectives, a través d'una diagnosi compartida.

D'aquesta manera s'ha recollit la informació aportada per:

- **Agents de barri.** Persones que formen part de l'entorn immediat dels barris del Bon Pastor i Baró de Viver. Entitats, tècnics i veïns i veïnes que treballen i viuen en el territori. En concret, en aquesta escala cal destacar el taller participatiu que es va dur a terme el passat 31 de maig i del que es va fer el retorn en el consell de barri el 20 de juny.
- **Agents que tenen una mirada de Districte.** Tècnics de l'Ajuntament o personal que treballa a l'Administració en equipaments del Districte de Sant Andreu i que tenen un coneixement detallat del que passa al Bon Pastor i a Baró de Viver.
- **Agents municipals i supramunicipals.** Tenen una mirada de ciutat, d'eix o d'àmbit metropolità que permet ubicar el Bon Pastor i Baró de Viver com dos barris més de la ciutat i en relació amb la resta de barris o territoris. No només ens referim a les àrees, instituts i departaments sectorials de l'Ajuntament, sinó també a les entitats que formen part de l'Acord Ciutadà i que treballen en el marc de l'Eix Besòs.

El conjunt d'aportacions i visions de les diferents escales ha permès elaborar el **PLA DE BARRIS DEL BON PASTOR I BARÓ DE VIVER**. Aquest document s'estructura en **àmbits, objectius, projectes motor i propostes**.

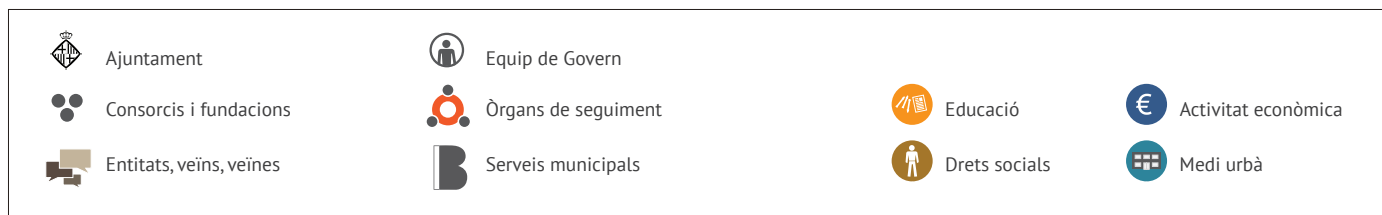
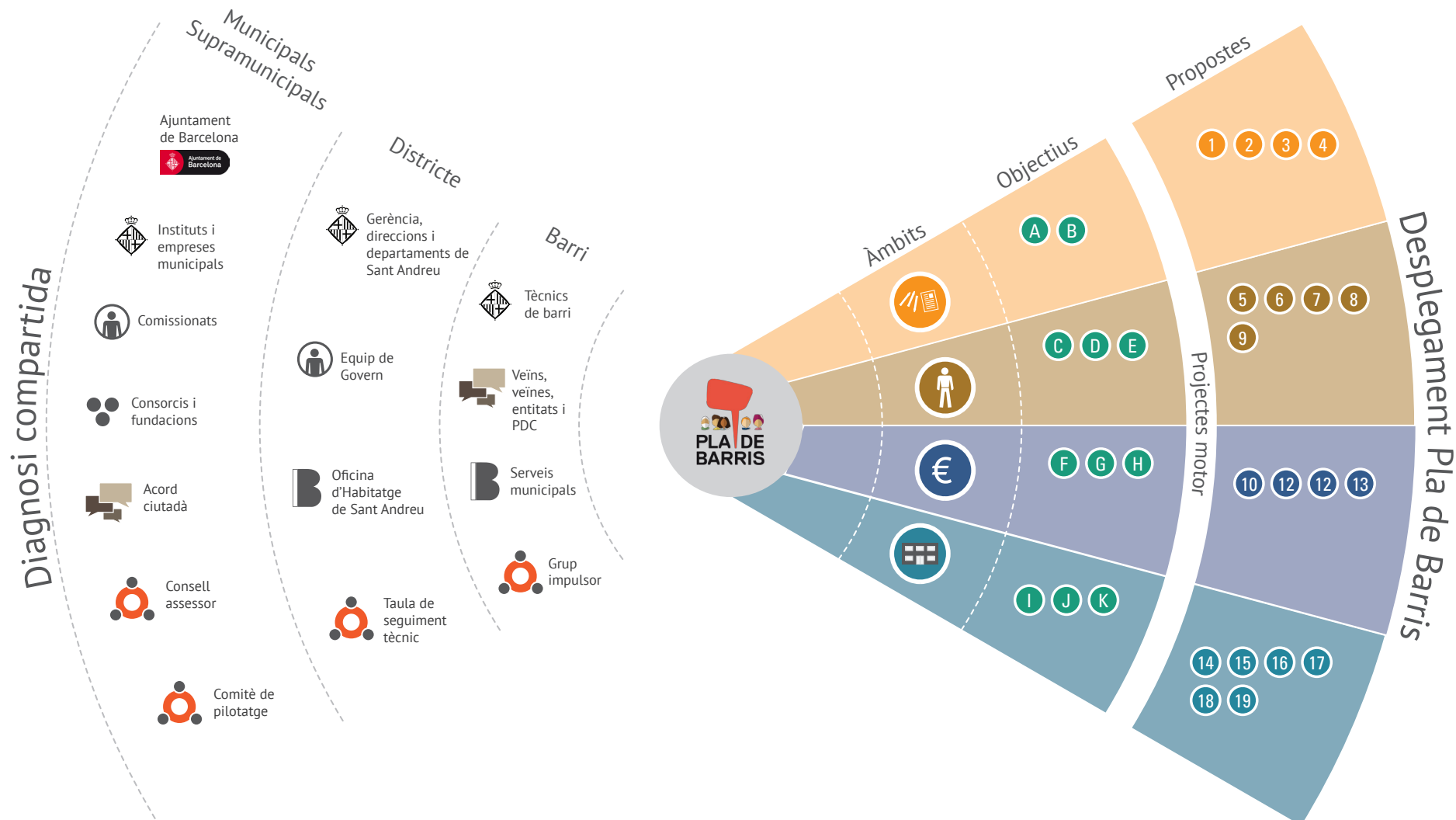
Els **àmbits** són els 4 eixos temàtics sobre els que actuen els Plans de Barris: l'urbà, l'econòmic, el social i l'educatiu. Aquests àmbits són iguals per a tots els Plans de Barris.

L'àmbit urbà incorpora les accions urbanes, de rehabilitació i construcció d'espai públic, i d'habitatge; L'àmbit econòmic agrupa el conjunt d'accions de millora de l'economia, des d'accions d'ocupació fins a la millora i l'activació de comerç; l'àmbit social el formen totes les accions que intervenen de manera directa sobre les persones, com ara accions de millora de la convivència, de la salut o de l'acció cultural, entre d'altres; i finalment, l'àmbit educatiu que va des de l'educació formal fins a l'educació fora d'horari lectiu i del lleure.

Els **objectius** defineixen quins elements es volen abordar en el territori i fins a on es vol arribar. Aquests aspectes estan desenvolupats més endavant.

Els **projectes motor** són aquells que, per la seva dimensió i transversalitat, defineixen la singularitat del Pla. En el cas del Bon Pastor i Baró de Viver parlem de 3 projectes específics.

I, finalment, les **propostes**, que són les eines per assolir els objectius. Aquestes propostes són les que caldrà desplegar de forma comunitària al llarg dels propers 4 anys i executar les accions concretes que ja apareixen en el document o definir-ne de noves a mesura que s'en faci el desplegament.

Agents que han intervingut en la redacció

En la redacció d'aquest Pla i en el seu desplegament han intervingut, o intervindran, un conjunt d'agents que s'han volgut plasmar en el diagrama que es mostra a continuació.

La tipologia d'actors s'ha classificat en: Ajuntament (àrees, gerències, instituts municipals i altres sectors de l'Ajuntament de Barcelona), consorcis i fundacions (en aquest cas, representades en l'àmbit municipal i supramunicipal), entitats, veïns i veïnes, equip de Govern (regidories i comissionats) i serveis municipals (equipaments i serveis, a nivell de barri o de Districte).

En aquesta fase de diagnosi i redacció no han participat alguns dels agents identificats. Malgrat tot, surten al diagrama perquè hauran de ser agents clau en el desplegament. Aquests actors estan assenyalats en el gràfic amb línies discontinües.

A banda de les diferents reunions i espais de treball efectuats amb els diferents agents, s'han designat 4 espais de coordinació i seguiment per als Plans de Barris.

La voluntat de treballar de manera transversal fa que sigui necessari crear espais de coordinació. Un Consell assessor i un Comitè de pilotatge vetllaran per assessorar, avaluar i coordinar el conjunt de Plans de Barris. D'altra banda, cada barri té els seus propis espais de coordinació i seguiment: la Taula de seguiment tècnic i el Grup impulsor.

A continuació es detallen les principals funcions de cada òrgan i els membres que el formen.

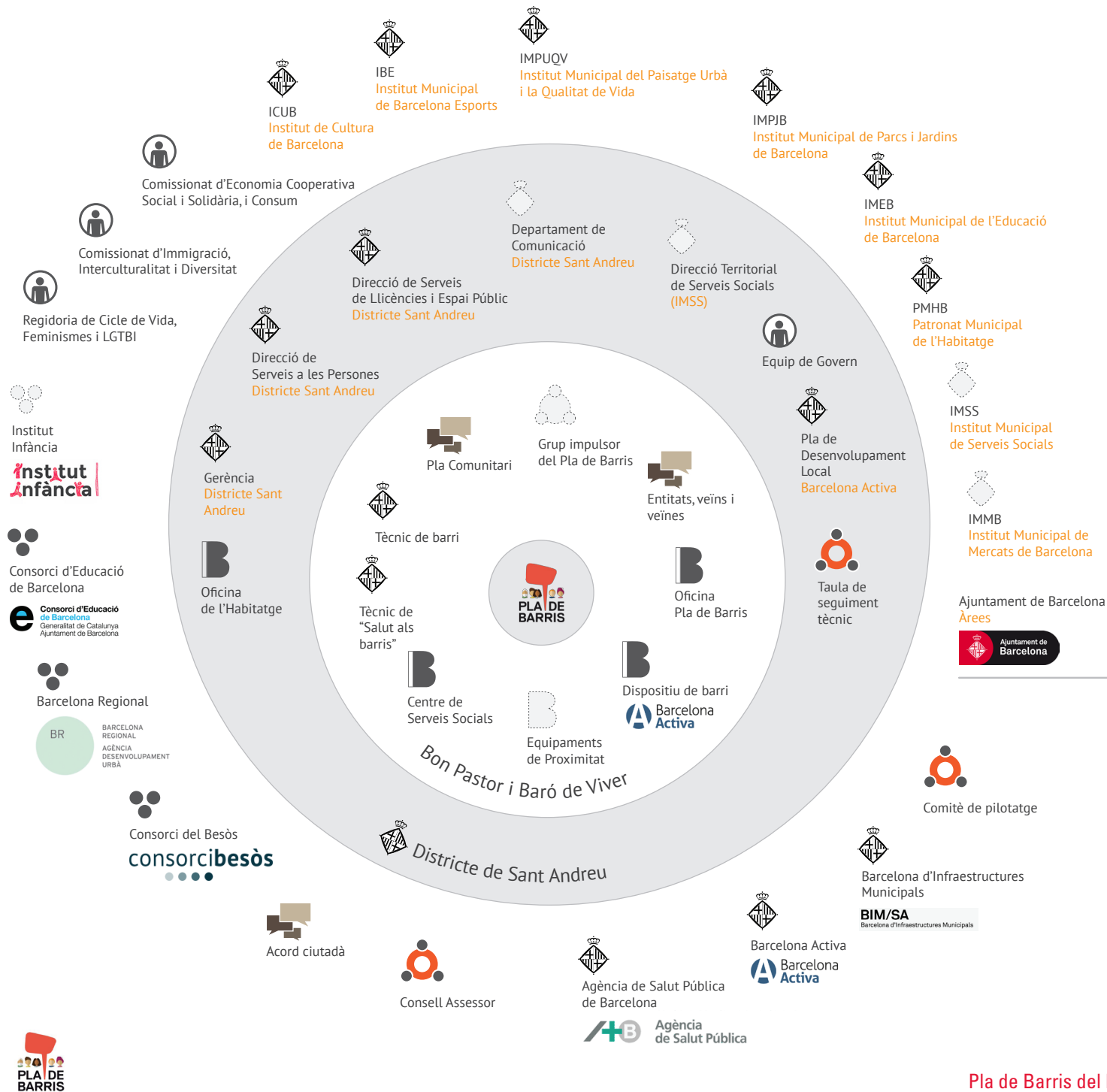
Consell assessor: la seva funció principal és assessorar sobre el desenvolupament dels Plans de Barris i contribuir a la difusió dels resultats, en especial de les actuacions que puguin ser de major interès per a la seva aplicació entre d'altres barris o àrees urbanes. Està presidit pel geògraf Oriol Nel·lo i el configuren 10 experts més de diferents camps que s'han considerat claus en els Plans de Barris.

Els membres són: Carme Borrell (salut pública, sanitat), Andreu Domingo (demografia, immigració), Francesc Muñoz (urbanisme, disseny estratègies urbanes), Carles Llop (urbanisme, àrea metropolitana), Carlos Losada (empresa, formació), Pere Serra (rehabilitació, habitatge), Marina Subirats (educació, estructura social), Mercè Tatjer (patrimoni, associacionisme veïnal), Carme Trilla (habitatge, entitats tercer sector) i Ismael Blanco (polítiques públiques).

Comitè de pilotatge: és el comitè format per tots els operadors municipals implicats en l'execució dels Plans. Les seves funcions són assessorar i decidir sobre el desenvolupament del programa i posar a l'abast del Pla de Barris els recursos disponibles per sumar i generar sinèrgies.

Grup impulsor del Pla de Barris: és el grup format per diferents entitats del territori amb l'objectiu d'impulsar els projectes, fer-ne el seguiment i vetllar per la transparència en el desenvolupament del Pla.

Taula de seguiment tècnic: és l'espai de seguiment tècnic del desplegament del Pla. És l'òrgan format pels tècnics designats pel DSistricte de Sant Andreu i pels tècnics de totes les àrees implicades en el Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver. La seva funció és vetllar per la transversalitat del desplegament i coordinar tots els agents necessaris per a l'execució de les diferents actuacions.

Gerència de Recursos
Departament de Transversalitat de Gènere
Departament de Comunicació

Gerència de Drets Socials
Departament de Serveis de Salut
Direcció de Planificació i Innovació
Gerència d'Habitatge
Direcció de Serveis de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI

Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència
Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Immigració
Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització
Direcció d'Acció Comunitària

Gerència d'Ocupació, Empresa i Turisme

Gerència d'Ecologia Urbana

Gerència de Seguretat i Prevenció
Direcció de Serveis de Prevenció

- Ajuntament
- Consortis i fundacions
- Entitats, veïns i veïnes
- Equip de Govern
- Òrgans de seguiment
- Serveis municipals
- Agents que cal incorporar

Participació ciutadana

La participació ciutadana és present en tota l'execució del projecte, però en aquest document volem destacar el període d'elaboració.

La redacció del Pla es va començar a treballar a partir de l'elaboració d'una **diagnosi compartida**. Aquesta diagnosi es crea amb les aportacions i els estudis tècnics dels districtes i de les àrees municipals, així com de les propostes recollides en el procés del PAM/PAD i de trobades amb entitats del barri. El mapa d'agents mostra les diferents àrees i departaments municipals que hi han intervingut. Amb aquesta diagnosi es construeix un **primer esborrany** amb les línies estratègiques que el Pla de Barris haurà d'abordar. Aquest document es va presentar a les entitats i al veïnat el 19 de maig en un acte al Centre Cívic de Baró de Viver en el qual van assistir unes 100 persones.

A partir d'aquí s'inicia un procés per **generar propostes i actuacions**. En l'àmbit intern se segueix treballant amb les àrees perquè proposin accions basant-se en el seu coneixement i es programa una sessió participativa amb la ciutadania. El taller tenia per objecte recollir propostes d'actuacions i els agents necessaris per a dur-les a terme. Aquesta sessió es va realitzar el passat 31 de maig al Centre Cívic Bon Pastor, amb la participació de 60 persones.

La sessió tenia una primera part amb l'objectiu de debatre el conjunt d'accions proposades amb l'ajut d'unes fitxes com les que es mostren a la fotografia, i una segona part per posar en comú el treball fet per cada grup.

Després de fer el buidatge de la sessió participativa, es van valorar les aportacions i es van incloure les que es van considerar viables i són competència del Pla de Barris. De les 98 propostes extretes, 92 s'han incorporat i les 6 que no s'han recollit ha estat majoritàriament perquè no eren competència del Pla de Barris o actuacions que ja s'estan realitzant.

Amb el conjunt de propostes s'ha elaborat un document base.

El retorn del taller participatiu es va realitzar en el marc de la consultiva de Districte del 20 de juny, on també es va constituir el Grup impulsor, òrgan encarregat de fer el seguiment del Pla.

Sessió de participació ciutadana.
[Centre Cívic de Bon Pastor, 31 de maig de 2016]

ACTUACIÓ ÀMBIT SOCIAL	ACTUACIÓ ESPAI PÚBLIC I HABITATGE
FACILITAR HÀBITS SALUDABLES.	AJUDES A LA REHABILITACIÓ I MILLORA DE LA CONVIVÈNCIA DE LES COMUNITATS DE VEÏNS I VEÏNES.
ACTUACIÓ DESENVOLUPAMENT E ACTIVAR LOCAL	
Descripció Fer propostes propietaris de dels espais de ① Què afegiries - Vistes - Llocals - Espais - Vistes - Vistes Per què ho ve Per millorar la promover el	Descripció Donar suport a les ajudes per rehabilitar els habitatges lligats a un acompanyament en la tramitació. Cal també donar suport als equips que treballen en la millora de la convivència a les comunitats de propietaris i propietàries. Treballar els plans locals d'ocupació.
Què afegiries o com milloraries l'actuació? - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes	Què afegiries o com milloraries l'actuació? - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes - Vistes de la zona que veïns i veïnes
Per què ho veiem fer? Les ajudes a la rehabilitació han d'arribar a la població amb menys recursos. Per garantir una bona convivència al barri a les comunitats de veïns i veïnes i resoldre els problemes per arribar a acord.	Per què ho veiem fer? Les ajudes a la rehabilitació han d'arribar a la població amb menys recursos. Per garantir una bona convivència al barri a les comunitats de veïns i veïnes i resoldre els problemes per arribar a acord.
Grups que hi treballen Ass. Botiguers del Baró.	Grups que hi treballen AAVV baró AAVV Marquès Comissió convivència pla comunitat.
Quin nivell de participació ha de tenir l'actuació?	Quin nivell de participació ha de tenir l'actuació?
Baixa 1 2 3 4 5 alt	Baixa 1 2 3 4 5 alt

Exemples de material de treball de les sessions,
on s'exposaven i es completaven les propostes.

FASE 1: Diagnosi compartida

FASE 2: Elaboració participada

FASE 3: Definició d'accions concretes

Desplegament conjunt

Documentació
prèvia

Aportacions tècniques des
d'àrees i Districte
Ajuntament de Barcelona

Primer
esborrany

Presentació
a entitats

Projecte
base

Tallers oberts
ciutadania

Presentació
Document Final

Constitució
Grup impulsor

Aportacions d'instituts,
consorcis, fundacions i
comissionats

Explicació del procés:
- Entitats
- Veïns i veïnes
- Punts informatius

Treball sobre:
- Propostes
- Participació
- Comunicació

Desplegament i
execució de les
propostes
programades

Constitució de grups de
treball específics per a
la co-producció amb
l'Administració

Execució de
projectes motor

Execució d'altres
actuacions
específiques

Anàlisi del territori i de la
documentació i recursos
en marxa

Explicació del procés en
convocatòries obertes i amb punts
d'informació ubicats al barri

Creació del Grup impulsor, des d'on
es crearan els grups de treball
sectorials i específics

Document de treball, permeable a
les aportacions de tots els actors
intervinents en el procés

Comunicació del procés de
desplegament, participació i
execució de les propostes

Estructures de participació i
seguiment específiques per
propostes o grups de treball

Validacions des de la
Taula de Seguiment

Grup de treball per
projectes motor

Grup de treball
sectorial

Desplegament executiu de
propostes i projectes motor

Grup de treball
d'agents existents

Diagnosi

Diagnosi

Aquest apartat pretén sintetitzar de forma executiva tots aquells aspectes que s'han anat abordant de forma més descriptiva als apartats d'antecedents i punt de partida.

En aquest sentit, cal entendre aquest apartat com l'antesala necessària per a les estratègies i actuacions concretes, a banda de projectes motor, que desplegaran el Pla de Barris en cadascun dels àmbits de referència es-collits, en aquest cas, els barris del Bon Pastor i Baró de Viver, dins de l'Eix Besòs.

Les conclusions de la fase diagnòstica són resultat, d'una banda, de l'anàlisi de les situacions i condicionants de partida i, de l'altra, del procés de participació dels dife-rents actors del territori.

Resulta transcendental cuidar l'experiència del territori a l'inici de cada projecte per poder assegurar que el pro-cés sigui un èxit. La diagnosi i el reconeixement del ter-reny són bàsics per a la definició dels projectes que cal desenvolupar dins del Pla de Barris. Sovint les entitats pateixen un cert cansament pel fet d'haver de passar per processos pels quals ja han passat de manera reiterada i dels quals se n'ha extret poc. Així doncs, en un primer moment cal recollir tot el que ja està elaborat i que els tècnics del territori identifiquin agents i problemes i, en una segona fase, cal dirigir-se a les entitats amb recur-sos concrets i tangibles.

Aquest capítol consta d'una part inicial esquemàtica, que pretén fixar les oportunitats i els reptes concrets per a aquests dos barris de l'Eix Besòs, a la qual segueixen quatre capítols de naturalesa més descriptiva i de relat, que són:

- **Educació:** inclou temes com l'escolarització i l'entorn educatiu, les actuacions en salut pública o altres pro-grames d'atenció social.
- **Drets socials:** aborda aquells temes relacionats amb les persones, així com els nivells d'associacionisme veïnal, els ciutadans i ciutadanes no associats.
- **Activitat econòmica:** aborda temes com les taxes d'activitat econòmica, l'ocupació i l'atur, o el comerç al barri i el teixit industrial.
- **Medi urbà:** pretén identificar els principals dèficits en termes urbanístics, d'accessibilitat i de serveis (espai públic, zones verdes, equipaments, patologies cons-tractives, usos dels edificis, etc.).

Com a còmput global i esquemàtic, a continuació s'aborden els punts més concrets sobre els quals hauria d'incidir el Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver.

Com a **punts febles** destaquem:

- L'atenció al col·lectiu jove/infantil
- El teixit associatiu: entitats febles i poc relacionades entre elles
- La falta de connectivitat dels barris, entre ells, amb la resta de la ciutat i amb el riu
- El polígon industrial. Cal una intervenció i un impuls al polígon
- Teixit comercial feble, especialment a Baró de Viver
- El procés de reallotjament de les Cases Barates, encara obert

- Els problemes lligats a les ocupacions i desnonaments d'habitatges
- Els recursos destinats al tractament i la millora de la salut mental, sobretot a Baró de Viver, on hi ha indicadors alarmants amb relació a la resta de ciutat
- Deficiències del sistema de mobilitat amb bus, sobretot a Baró de Viver
- Deteriorament d'alguns sectors del teixit residencial del Bon Pastor. Mal estat de les xarxes i dels elements comuns d'edificis
- Falta d'inserció laboral i alt percentatge de persones aturades
- Concentració recent de població nouvinguda al Bon Pastor, amb poca representativitat associativa i símptomes evidents de segregació social
- Percepció negativa del barri i escàs atractiu respecte de la resta del municipi

Com a **punts forts**, podem identificar esquemàticament:

- Arrelament al barri i fort sentiment de pertinença
- Serveis municipals in situ, que ja incorporen una certa visió comunitària i intercultural
- Bona valoració de les escoles existents
- Alt potencial dels centres cívics
- Situació estratègica i aparició d'una nova centralitat de l'àrea metropolitana (Pla Sant Andreu – Sagrera)
- Riu Besòs i la seva llera, i usos potencials a l'entorn
- Oportunitat de trencar l'aïllament històric que representa l'àmbit i d'integrar-lo amb la resta de territoris que l'envolten
- Alt percentatge de població menor de 16 anys, en edat escolar
- Dinamisme social i participatiu històric. Xarxa extensa d'entitats i associacions
- Existència de locals buits per acollir activitats
- En el cas del Bon Pastor, barreja de població heterogènia que pot incentivar processos exemplars de convivència i intercanvi cultural

Educació

Una dels problemes, tal com s'ha esmentat anteriorment, és el baix nivell d'instrucció de la població. Així, el 77,7 % de la població més gran de deu anys resident a l'àmbit no disposa de títol de batxillerat ni ha cursat cicles de formació professional. Malgrat que les dades són més negatives al barri de Baró de Viver que al Bon Pastor, el 82,7 % i el 76,3 %, respectivament, aquesta baixa instrucció de la població resident sumada a una estigmatització de tot el territori ha condicionat històricament el desenvolupament social i econòmic dels dos barris de la mateixa manera.

L'absentisme i l'abandonament escolar són dos dels elements que cal reduir. També cal generar una oferta o alternativa per a les persones adultes.

L'educació no formal en els àmbits de la música, les arts escèniques o l'esport, que no és present al barri, constituiria una eina que facilitaria la integració de nens i nenes en els sistemes educatius.

Drets socials

Tant el Bon Pastor com Baró de Viver han estat barris amb una intensa història d'associacionisme que actualment mostra certes debilitats i febleses.

El Bon Pastor té un teixit associatiu compost per més d'una vintena d'associacions, mentre que Baró de Viver, amb la implementació del Pla de Desenvolupament Comunitari i el suport a noves iniciatives veïnals, disposa avui dia d'una dotzena llarga d'entitats o associacions organitzades en comissions temàtiques, com ara la Comissió Urbanisme, la Comissió d'Esports i la Comissió de Civisme. Malgrat aquest esforç, el teixit associatiu del barri continua sent poc estructurat i tenint una baixa representativitat de la població resident.

Una dada que cal tenir present és el nombre elevat de persones que reben pensions assistencials i no contributives i que no es poden valer per si mateixes. Mentre que la mitjana a la ciutat de Barcelona és del 0,8 % sobre el total de la població, a l'àmbit delimitat aquesta xifra arriba a l'1,7 %. La realitat que posa de manifest aquest indicador es reflecteix en col·lectius de la població amb molt pocs recursos econòmics, com ara determinats sectors de gent gran i, en especial, dones vídues, que, a més, sovint viuen en habitatges amb unes condicions d'habitabilitat força deficientes i amb problemes d'accessibilitat.

Activitat econòmica

Cal assenyalar que el teixit econòmic de l'àmbit del Bon Pastor i Baró de Viver és molt variat, caracteritzat per concentrar situacions i realitats molt diverses.

Atur i baixes perspectives d'inserció laboral

La desocupació i la poca inserció al món laboral és un dels problemes socials més importants a l'àmbit del Bon Pastor i Baró de Viver. Aquesta situació de precarietat i inestabilitat laboral que existeix als dos barris és estructural i es deu a un conjunt d'elements de caire social i econòmic que condicionen la capacitat d'adaptació de la població resident a les dinàmiques del mercat laboral.

Un dels factors que expliquen aquesta situació, com s'ha vist anteriorment, és la baixa taxa d'instrucció que té la població resident dels dos barris i que afecta, en especial, a determinats col·lectius. Aquesta situació s'agreuja en períodes de cicle econòmic contractor com el recent, en què molta part de la població resident no pot accedir a un mercat de treball cada cop més competitiu i dual i, com a resultat, recorre a l'economia irregular o paral·lela.

El Polígon, pol d'activitat econòmica de la zona

Amb relació al barri del Bon Pastor, tal com s'esmentava abans, és molt important revitalitzar i consolidar el Polígon industrial, que se situa just al mig de l'àrea delimitada, entre el Bon Pastor i Baró de Viver. Tant per l'aposta municipal envers aquesta nova industrialització del segle XXI en un context de màxima terciarització com per la capacitat de generar ocupació directa i induïda de qualitat que comporta i per l'impacte econòmic que genera en tots dos barris pel que fa al sector de la restauració i altres comerços de la zona.

Comerç: reptes i dualitat entre barris

Respecte al teixit comercial, existeixen realitats comercials molt diferenciades entre els dos barris, que tot seguit explicitem.

Podem dir que hi ha una clara centralitat, el Bon Pastor, tant pel gruix comercial que aglutina en l'àmbit que ens ocupa, amb un assortiment raonable, com per la diversitat de la població que hi viu.

L'altra cara de la moneda la constitueix Baró de Viver, en què resulta peremptori un pla de revitalització d'un comerç de proximitat quasi inexistent i en què, en qualsevol cas, manquen els serveis comercials més bàsics: farmàcia, botigues d'alimentació, tèxtil i calçat, etc. Resulta paradigmàtic el fet que els habitants del barri s'hagin quedat sense cap sucursal bancària i s'hagin de desplaçar al centre de Sant Andreu o altres zones per fer aquest tipus de gestions.

Cal posar en relleu, en l'àmbit del comerç, els efectes directes o induïts de la presència del centre comercial La Maquinista, situat entre tots dos barris, que fagocita encara més les incipients xarxes de comerç de proximitat existents en aquests.

Per acabar, cal remarcar la necessitat que es dugui a terme la reforma del Mercat Municipal del Bon Pastor tal i com està previst, alhora que s'adeqüi l'entorn proper.

Medi urbà

Barris aïllats i desconnectats

El barris de Bon Pastor i Baró de Viver comparteixen un espai urbà caracteritzat per alguns elements comuns com ara la desconnexió i aïllament entre els dos barris, i respecte de la resta del Districte de Sant Andreu, la ciutat i els territoris que l'envolten, motivats per diverses barreres artificials, el polígon industrial, les rondes o el nus de la Trinitat. D'altra banda, no s'acaba d'aprofitar el potencial que té la proximitat a la llera del riu Besòs, a causa de la connectivitat deficient amb el teixit urbà dels barris.

Mobilitat i accessibilitat als barris

En determinats sectors dels barris, els vianants tenen dificultats d'accessibilitat i mobilitat i, en especial, arran d'una projecció de les vies i infraestructures de comunicació que tenen relació amb l'àmbit.

Una de les demandes veïnals que es repeteix amb més insistència és la necessitat de connexió amb la resta de la ciutat. En aquest sentit, hi ha una sensació col·lectiva de greuge en termes de dotació de transport públic.

En concret, a Baró de Viver la instauració de la xarxa ortogonal de bus a inicis de 2016, globalment més eficient, ha causat certes "víctimes" en forma d'antigues línies que han deixat de donar servei, el recorregut de les quals no ha reprès de forma mimètica les noves línies. És el cas de l'antiga línia 73 del barri. D'altra banda, també resulta recurrent el prec del veïnat envers la necessitat d'un accés al metro més amable, una urbanització i accessibilitat millorades i un reforç de la il·luminació de l'entorn per tal de minimitzar també la percepció d'inseguretat.

Pel que fa al Bon Pastor, cal destacar els problemes a nivell de mobilitat que generen tant el polígon industrial com el centre comercial La Maquinista.

Espai públic i elements comuns

L'espai públic en general presenta dèficits generals als quals caldria donar resposta sense dilació. És important destacar el cas de les zones de propietat privada en cessió d'ús, que cal que siguin rehabilitades, donat el deteriorament d'alguns d'aquests espais.

Hi han espais urbans amb una il·luminació insuficient. Les àrees de vora entre el teixit urbà i el polígon industrial són sovint espais urbans residuals sense tractar.

En el cas de Baró de Viver hi han molts edificis encara sense ascensor i amb patologies constructives i funcionals.

Les Cases Barates ja es troben en la seva darrera fase d'enderrocament i real·lotjament dels seus veïns i veïnes.

Intervenció al Bon Pastor i Baró de Viver

Marc d'actuació del Pla

La intervenció al Bon Pastor i Baró de Viver és la combinació d'aquelles actuacions efectua de manera ordinària l'Ajuntament i les propostes del Pla de Barris que se sumen a les anteriors.

Aquest apartat descriu les actuacions que es duen a terme als barris del Bon Pastor i Baró de Viver i, per tant, que conformen el marc en el què el Pla de Barris es desenvoluparà.

No pretén se un catàleg exhaustiu del que fa cada àrea, sinó un resum de les línies, els objectius i les accions rellevants que es duen a terme en aquests barris.

Salut

El 2010, al Bon Pastor i Baró de Viver, es va posar en marxa el programa de Salut als Barris i, a dia d'avui, segueix vigent en fase de manteniment.

El programa "Salut als barris" es va iniciar a Barcelona l'any 2007, liderat conjuntament per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona.

L'objectiu del programa és reduir les desigualtats socials en matèria de salut amb projectes comunitaris. El programa es desenvolupa en diferents fases per tal de dissenyar, implementar, avaluar i mantenir intervencions de forma participativa. Les fases són les mateixes en tots els territoris on es desenvolupa el programa:

1. Aliances polítiques i establiment d'un grup motor al barri.
2. Coneixement de les necessitats i els actius en salut.
3. Priorització comunitària, planificació i desenvolupament d'intervencions.
4. Avaluació.
5. Manteniment.

"Salut als barris" involucra el veïnat i els equips professionals del barri per treballar conjuntament en la identificació de les necessitats de salut, les prioritats i les oportunitats en el territori.

Pel que fa al programa concret del Bon Pastor i Baró de Viver, les àrees prioritàries en què s'actua són:

- **Salut mental:** promoció del benestar emocional.
- **Embaràs adolescent:** informar i aconsellar sobre l'ús de mètodes anticonceptius.
- **Gent gran:** promoció de l'activitat física i alternatives d'oci saludable i potenciar les relacions socials.
- **Joves:** promoció del lleure saludable i de l'autoestima a través de l'esport.
- **Infants i adolescents:** acompanyament educatiu i promoció de l'activitat física i artística.
- **Família:** foment i promoció de les habilitats de criança.
- **Alimentació:** facilitar l'alimentació saludable.

En aquest sentit, el Pla de Barris ha de permetre desplegar, de manera més contundent, els projectes en les línies que el programa ha identificat com a prioritàries, amb l'objectiu de continuar arrelant al territori programes que facilitin la salut des d'una perspectiva integral i comunitària.

D'altra banda, hi ha línies d'actuació prioritària en salut a la ciutat que podran tenir un desplegament reforçat i específic al Bon Pastor i Baró de Viver, com ara el nou Pla de salut mental de Barcelona i el reforç dels equipaments sanitaris (que inclou la remodelació del CAP Bon Pastor amb la inclusió de forma pilot a la ciutat d'un espai de salut comunitària). L'inici del Pla de Barris permetrà impulsar intervencions existents i crear-ne de noves en àmbits com la salut mental als barris en les àrees prioritàries.

Cultura

L'aposta cultural de l'ICUB als barris de l'Eix Besòs i per tant, també al Bon Pastor i Baró de Viver és desenvolupar una proposta conjunta entre els centres cívics o altres equipaments de proximitat, implicats en l'Eix que serveixi per reforçar el seu paper com a agents culturals, socials i educatius en el territori on estan ubicats, així com per multiplicar l'impacte de les seves accions a partir de la col·laboració amb la resta d'agents i equipaments dels districtes de Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

Aquesta proposta es vehicularà a través del següent marc d'actuació:

1. Consolidar línies de treball que cal desenvolupar des dels centres i que tinguin un impacte més gran en el seu territori.
2. Millorar i consolidar els equipaments i projectes existents.
3. Oferir ensenyaments artístics adreçats a infants i joves.
4. Desenvolupar nous projectes vinculats als conceptes i àmbits clau identificats en aquests territoris.
5. Promoure un festival o acte singular que situï el barri en l'agenda cultural de la ciutat.

Es tracta, per tant, de combinar propostes que parteixin de la implicació ciutadana, d'altres que siguin de codefinició i codisseny dels projectes amb les institucions i, finalment, les que es promoguin directament des de les institucions. Es tracta també de plantejar els programes des dels conceptes de continuïtat, participació i coresponsabilització. També seran criteris clau la sostenibilitat i viabilitat dels projectes per garantir, en aquest cas, al Bon Pastor i Baró de Viver, el desenvolupament de nous projectes en el territori vinculats a les seves potencialitats, fomentant les relacions dels equipaments de proximitat amb programes dels grans equipaments de ciutat, generant comunitat i fomentant la coresponsabilització en la presa de decisions i en el disseny dels projectes culturals i artístics per tal de donar visibilitat, no només a escala de barri, sinó també en l'àmbit metropolità.

En aquest sentit, el Pla de Barris ha de permetre vehicular i aprofitar les propostes culturals que ja es promouen des de l'ICUB o el propi Districte com a eines de transformació social, alhora que promou la vinculació d'aquestes propostes amb els centres educatius o amb els col·lectius més vulnerables.

Educació

L'Institut Municipal d'Educació de Barcelona i el Consorci d'Educació, davant d'una diagnosi compartida dels centres educatius de Bon Pastor i Baró de Viver que apunten factors d'alta complexitat, posen en marxa un projecte integral que aborda l'educació des d'una perspectiva transversal, a fi de transformar i millorar els centres educatius actuals i integrar les 10 mesures complementàries que conformen el programa "Escoles enriquides". Aquestes mesures són:

1. Programació dels ensenyaments 0-18.
2. Equipaments escolars de qualitat.
3. Lideratge pedagògic i equips potents.
4. Escola a temps complet.
5. Espais professionalitzadors.
6. Necessitats socials cobertes.
7. Treball coordinat amb serveis socials i salut.
8. L'escola oberta a l'entorn.
9. Accions per a la implicació de les famílies.
10. El lleure educatiu.

L'objectiu és millorar la qualitat de vida i les oportunitats d'aquests infants i joves. Així doncs, és important pensar la jornada escolar de manera que es vagi més enllà del que s'ha entès tradicionalment com a temps escolar i dissenyar noves solucions des d'una visió integral de l'educació i del benestar dels infants i dels i les joves, en què centre educatiu, família i entorn s'acompanyen en la tasca educativa, formativa i professionalitzadora.

En el camp educatiu, el Pla de Barris ha de facilitar el desplegament del programa "Escoles enriquides", i parlar especial atenció en l'educació en el lleure i les arts, a fi de trobar la vinculació d'entitats del lleure, d'escoles artístiques o de professionals del món escènic amb els programes educatius dels centres del Bon Pastor i Baró de Viver.

PATIS ESCOLARS oberts al barri

ESPAI DE LLEURE, EDUCATIU I COMPARTIT

CIRC A LA FRESCA

ESTIU 2016

Activitats dirigides i obertes a tothom.

• EIXAMPLE - ESCOLA RAMON LLULL (av. Diagonal, 275, entrada per Consell de Cent, 53) **Dijous 22 de juliol, de 18.30 a 20.00 h**

• SANTIS-MONTIÚC - ESCOLA CARLES I (pg. de l'Exposició, 1) **Dijous 30 de juny, de 18.00 a 19.30 h**

• SARRIÀ-SANT CERVASÍ - INSTITUT MENÉNDEZ Y PELAYO (rta Augusta, 140) **Dijous 1 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• GRÀCIA - ESCOLA MONTSENY (torre del Remei, 2) **Dijous 15 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• HORTA-GUARDÓ - ESCOLA TAXONERÀ (Viveres, 60-72) **Dijous 27 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• ESCOLA FONT D'EN FARGAS (pg. Font d'en Fargas, 65) **Dijous 28 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• NOU BARRIS - ESCOLA EL TURÓ (Peluza, 19-33) **Dijous 29 de juny, de 18.00 a 19.30 h**

• ESCOLA AGORA (Marne, 2, entrada per plaça de Ca'n Ensenya) **Dissabte 9 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• ESCOLA ANTAVIANA (Nou Barris, 32) **Dijous 19 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• SANT ANDRÉU - ESCOLA BERNAT DE BOLL (Industria, 1) **Dijous 9 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

• ESCOLA POMPEU FABRA (Gleba, 19) **Dijous 14 de juliol, de 18.30 a 20.00 h**

• SANT MARTÍ - ESCOLA EDUARD MARQUINA (Jaume Huguet, 22, entrada per Messina) **Dijous 5 de juliol, de 18.30 a 20.00 h**

• ESCOLA PIERRE IV (Bilbao, 103-107) **Dijous 12 de juliol, de 18.00 a 19.30 h**

Amb la col·laboració de l'Entorn Popular i Barri

* Per a més informació: barcelona.cat/educacio

Ajuntament de Barcelona

Cartells del programa Patís Escolars oberts al barri, amb les activitats que s'hi fan.

Cohesió i convivència

A dia d'avui, ja s'impulsen diferents projectes que fomenten la relació entre les persones i l'ús de l'espai públic com a espai de relació i d'oci als barris del Bon Pastor i Baró de Viver. Al Districte de Sant Andreu, l'equip per la convivència i l'espai públic n'és un exemple, ja que duu a terme un servei d'intervenció en situacions de conflicte de naturalesa social en l'espai públic, amb actuacions adreçades a promoure la convivència veïnal, la cohesió social i la responsabilitat ciutadana.

Altres agents i entitats del territori, com el Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver o el Pla de Barris de l'antiga Llei de Barris, iniciat el 2009, també fomenten actuacions per tal de promoure la convivència al territori, treballant a partir del calendari festiu i impulsant projectes concrets per promoure uns barris cohesionats.

L'Àrea de Prevenció, amb el projecte "Why Violence", treballa per fomentar les relacions saludables entre els i les joves.

En aquest context, en el qual les Àrees, el Districte i les entitats del territori porten a terme diferents projectes per promoure la convivència entre el veïnat és on ha d'actuar el Pla del Barris de Bon Pastor i Baró de Viver, com un agent més que ha de sumar i impulsar nous projectes per aconseguir aquest objectiu comú.

Activitat econòmica i ocupació

El Pla de Desenvolupament Econòmic de Sant Andreu, liderat per Barcelona Activa, ha de suposar el full de ruta que marqui les línies estratègiques en les quals treballar, amb una òptica de coproducció publico-comunitària, per a la promoció de les economies de proximitat. Unes economies que van des de l'emprenedoria individual i col·lectiva, l'empresa mercantil i cooperativa i, sobretot, l'ocupació com a palanques per a generar activitat econòmica, reduir les desigualtats i incrementar la cohesió social. Economies, en suma, amb impacte en els barris del Districte i en la vida quotidiana dels seus veïns i veïnes.

Així, al Pla es determinaran les principals línies que cal seguir als barris del Bon Pastor i Baró de Viver i en el conjunt del Districte en clau de desenvolupament econòmic durant els propers anys (2016-2020).

Les línies estratègiques del Pla sobre el que es desplegaran les mesures que es concretaran al Bon Pastor i Baró de Viver són:

Lideratge públic: apostar pel lideratge públic en matèria socioeconòmica, pel disseny i l'impuls per part de l'Ajuntament de polítiques de creació, distribució i ordenació de l'activitat econòmica, amb un model clar de quins barris i quin Districte volem.

Desenvolupament local i economia de proximitat: conjunt d'accions, polítiques i estratègies que promouen l'activitat econòmica orientada a solucionar les necessitats de les persones, amb perspectiva de distribució de riquesa, de gènere, intercultural i de sostenibilitat ambiental, amb l'objectiu d'aprofitar els recursos propis de la zona i a la vegada configurar un ecosistema econòmic plural que estimuli diferents sectors de l'activitat econòmica.

Ocupació de qualitat: l'ocupació com a solució per a un bon i millor sosteniment de la vida digna. Aquest Pla haurà d'impulsar l'ocupació de persones en atur mitjançant l'assessorament, la formació i la contractació pública, així com mitjançant la detecció de quines són les ofertes de treball que pot generar el territori i en quines condicions ho pot fer.

Economia cooperativa social i solidària: l'impuls d'una economia plural es perfilarà com un dels actors clau del Pla, tant pel que fa a l'impuls de les iniciatives existents en el territori, com pel que fa a l'assegurament dels escenaris i recursos necessaris per promoure noves iniciatives. En aquesta línia s'integren les mesures de visibilització i difusió l'assessorament, la formació o la facilitació de sinergies de cooperació.

Turisme: promoure un turisme sostenible i coresponsable amb el territori, alhora que s'aprofiten les oportunitats en clau de desenvolupament econòmic que el turisme pot aportar als barris.

Esports

L'Institut Barcelona Esports (IBE) treballa per a la promoció d'equipaments i projectes esportius al Bon Pastor i Baró de Viver a través de diferents programes per tal d'impulsar l'esport de base i els hàbits saludables. En el cas dels barris de Bon Pastor i Baró de Viver, desplega un conjunt de programes que afavoreixen la pràctica de l'esport i el lleure per a col·lectius vulnerables, facilita als centres educatius la possibilitat d'incloure programes educatius dins l'àmbit escolar, fomenta l'esport base i promou activitats saludables per a col·lectius de risc. D'altra banda, en aquest mandat també estan previstes una sèrie d'actuacions per adequar els equipaments esportius dels barris, com la remodelació de les pistes de tennis i pàdel del Centre Esportiu Municipal Bon Pastor o la reurbanització de l'Skate Park de Baró de Viver que s'assumirà per part del Districte.

Els programes que desenvolupa en coordinació amb altres agents territorials són:

- Convivim esportivament en horari lectiu
- Aprenent Esportivament a centres educatius.
- Eines per a la Convivència.
- Programa Activa't.
- Programa de promoció esportiva a les escoles en horari lectiu.
- Programa d'homologació d'agents organitzadors d'activitats físicoesportives en horari lectiu.
- Suport a les entitats esportives del barri per fomentar l'esport de base.

En aquest marc d'actuació municipal, l'objectiu del Pla de Barris és fomentar l'esport de base i promoure'l per convertir-lo en una eina per a la cohesió i la convivència, mitjançant la promoció de l'oci i dels hàbits saludables, a fi de millorar la qualitat de vida dels veïns i veïnes.

Millora de l'habitatge, l'espai públic, mobilitat i equipaments

Si bé és cert que Pla de Barris incorpora, en el seu programa un conjunt d'inversions i millores de l'espai públic, cal destacar que des del propi Districte ja hi ha previstes actuacions que se sumaran al que ja fa el Pla de Barris. Cal destacar la construcció del nou Mercat Municipal del Bon Pastor, la construcció del Casal de la gent gran també al Bon Pastor, o l'habilitació d'un espai dins el CAP per a Salut Comunitària.

Pel que fa a transformacions pendents d'espai públic i habitatge, cal destacar la continuació del desplegament del PERI de les Cases Barates del Bon Pastor, amb la intenció d'acabar tots els reallotjaments i construcció dels nous habitatges durant aquest mandat. Això comportarà també una remodelació de tot l'espai públic afectat. El Pla de Barris ha de permetre continuar el programa d'acompanyaments al reallotjaments que encara queden pendents.

Pel que fa a rehabilitació, els barris del Bon Pastor i Baró de Viver compten amb el programa d'ajudes ordinàries per a la rehabilitació d'habitatges (convocatòria 2016) que preveu un seguit de clàusules socials per poder arribar a la població més vulnerable amb subvencions fins al 100% per rendes baixes. Tot i així, el Pla de Barris preveu fer una diagnosi del parc edificat per detectar zones d'actuació prioritària, amb la voluntat de dissenyar un programa específic per facilitar la rehabilitació d'aquestes zones.

Cal destacar també tota la feina que ja es fa des del Districte i des d'Habitatge conjuntament amb els equips de treball del barri en relació amb el veïnatge a les escales dels habitatges, per millorar la convivència a les comunitats de veïns i veïnes i buscar solucions a les problemàtiques dels pisos ocupats. Pla de Barris hauria de poder potenciar i millorar aquestes tasques de mediació a les comunitats.

El Districte també contempla una millora de la il·luminació de l'espai públic dels dos barris, per tal de garantir uns nivells mínims que permetin garantir una seguretat i una visibilitat adequades.

Pel que fa al planejament pendent, el Districte preveu seguir impulsant el desplegament del planejament del polígon industrial del Torrent d'Estadella o Enric Sanchís.

Pel que fa a la mobilitat dins el barri, cal destacar la importància que tindrà per a aquest territori el desplegament del PMU (Pla de Mobilitat Urbana). El PMU (2013-2018) planteja un conjunt de mesures encaminades a donar més protagonisme als vianants i als ciclistes, a fomentar l'ús del transport públic col·lectiu i a reduir l'ús del vehicle privat, amb l'objectiu de millorar la qualitat de la ciutat, la seguretat viària i l'eficiència del conjunt del sistema de mobilitat.

Aquest pla preveu completar el desplegament de la xarxa de bus ortogonal a la ciutat, posant en marxa (durant aquest mandat) la línia V33 que creuarà verticalment els dos barris connectant-los amb Santa Coloma i amb el Fòrum. De la mateixa manera, dins d'aquest mandat està previst ampliar la xarxa de carrils bici de la ciutat, que en els barris del Bon Pastor i Baró de Viver suposarà la creació de nous carrils bici que uniran els barris entre ells, els connectaran amb la xarxa perifèrica existent i també amb els accessos a les lleres del riu.

Pla de Barris: estratègies i prioritats

El Pla de Barris proposa una sèrie d'objectius que es despleguen en un conjunt de propostes que a la vegada es concreten en accions.

La diagnosi ens ha permès ordenar el conjunt d'objectius i propostes en quatre àmbits d'actuació: l'àmbit educatiu, l'àmbit social, l'àmbit econòmic i l'àmbit urbà.

Els àmbits ordenen els objectius, que indiquen sobre què cal actuar i fins a on es vol arribar; donen resposta a la diagnosi realitzada i indiquen quin és el futur desitjat.

Les propostes són el conjunt d'actuacions que s'executen per tal d'assolir un o més objectius. Aquestes propostes sovint suposen més d'una actuació en el territori. Així doncs, si una proposta passa per millorar la programació cultural s'executaran diverses actuacions per dur a terme la proposta.

Cal afegir el projectes motor que, atès el seu caràcter transversal, se'ls ha dotat d'entitat pròpia.

Classificació
dels quatre àmbits d'actuació

EDUCACIÓ

DRETS
SOCIALS

ACTIVITAT
ECONÒMICA

MEDI
URBÀ

Fitxes d'objectius
(versió resumida i versió completa)

C Treballar per a la millora de la convivència i la integració de diferents col·lectius, i fomentar la participació dels veïns i veïnes i de les entitats del barri

C Treballar per a la millora de la convivència i la integració de diferents col·lectius, i fomentar la participació dels veïns i veïnes i de les entitats del barri

L'existència de diferents col·lectius que no participen de la vida comunitària a la nostra població i la fa més vulnerable. Cal treballar perquè s'impliquin en projectes comunitaris, creant-ne d'específics centrats en les seves necessitats i interessos. S'ha d'aprofitar la feina que ja fan algunes de les entitats que treballen al barri amb les dones promovent i creant espais perquè hi participin plenament, tenint en compte les seves necessitats i experiències concretes.

Fitxes de propostes
(versió resumida i versió completa)

2 Crear un nou projecte educatiu integral i professionalitzador a l'Institut Rambla Prim

3

Generar accions de suport a les escoles que millorin les tasques socioeducatives que ja es fan amb joves i famílies

La tasca socioeducativa de les escoles és primordial per transformar i potenciar les sortides laborals i vitals dels infants i joves. En barris amb una complexitat social important, cal entendre les escoles com a centres d'educació més enllà de les classes reglades, implicant-hi les famílies, adaptant-se a les realitats socials de l'entorn i mantenint una atenció continuada dels alumnes al llarg de la vida educativa i en la transició a la vida laboral.

L'IMEB i el CEB ja preveuen accions en aquesta línia, a través del programa "Escoles enriquides".

Possibles accions:

El Pla de Barris ha de permetre el desplegament del programa "Escoles enriquides" a les diferents escoles del Besòs i el Març, que basa la seva acció en:

- Lideratge pedagògic i equips potents com a clau de l'èxit. Facilitar la formació del professorat més enllà d'allò normatiu, fidelitzar els equips potencials, assessorar als centres per innovar els mètodes i fer-los participants de les noves propostes.
- Escola a temps complet. Ampliar l'oferta horària més enllà de les hores lectives durant accés a l'alumnat a activitats extracurriculars lúdiques, expressives, artístiques, de suport educatiu i esportives per una educació integral.
- Servei de menjador universal, necessitats educatives cobertes: que el pagament de quotes deixi d'interferir en l'escolaritat dels infants, en la gestió educativa dels equips docents i en les relacions escola-família.
- Treball coordinat amb Serveis Socials i Salut: garantir que totes les intervencions socials, educatives i de salut que s'adrecen a un mateix infant i la seva família estiguin coordinades i vagin en la mateixa direcció.
- ...

€

Presupost total:
1.000.000 €
(2016-2020)

Objectius vinculats:

Visió global

Àmbits

Objectius

EDUCACIÓ

A

Creació de projectes educatius, integrals i transformadors, i suport a les escoles en les tasques socioeducatives complementàries

B

Promoure l'educació en l'esport, el lleure, la cultura, la música i la pràctica de les arts escèniques com a eina transformadora i socialitzadora

DRETS SOCIALS

C

Facilitar les opcions saludables i promoure la salut amb una mirada preventiva, de gènere i de cura

D

Treballar per millorar la convivència i afavorir la participació i l'apoderament dels veïns i les veïnes i de les entitats en el desplegament de polítiques públiques i del Pla de Barris

E

Disminuir la bretxa digital i facilitar l'accés als recursos TIC als col·lectius més vulnerables

ACTIVITAT ECONÒMICA

F

Dinamitzar el polígon industrial

G

Fomentar la formació, l'ocupació i l'autoocupació

H

Fomentar el comerç de proximitat i treballar per un desenvolupament econòmic sostenible

MEDI URBÀ

I

Recuperar el riu, promoure un espai públic de qualitat i millorar la mobilitat general al barri i entre els barris

J

Garantir un sistema d'equipaments adequat a les necessitats dels barris

K

Promoure i facilitar la rehabilitació dels habitatges i la millora de l'accessibilitat als edificis

Projectes Motor

EL NOU CRISTÒFOL COLOM

RECICLEM EL POLÍGON I ACTIVEM L'OcupACIÓ

L'ESPORT I LA CULTURA: CONVIVÈNCIA I COHESIÓ

Propostes

1	Donar suport al CEB i l'IMEB en l'articulació de les xarxes existents per generar el Pla Educatiu del Bon Pastor i Baró de Viver	3	Generar accions de suport a les escoles, que millorin les tasques socioeducatives que ja fan amb joves, famílies i entorn	EDUCACIÓ
2	Reformar el centre educatiu Cristòfol Colom per posar en marxa el nou projecte educatiu professionalitzador previst pel Consorci d'Educació	4	Promoure experiències d'educació en el lleure de base comunitària i apropar la formació escènica/musical als infants i joves dels barris	
5	Reduir les desigualtats socials en salut per tal de contribuir a la millora de la qualitat de vida de veïns i veïnes	7	Activar projectes que fomentin la convivència i la cohesió entre diferents col·lectius, a través de l'esport, el lleure o la cultura	DRETS SOCIALS
6	Promoure programes que abordin la salut mental	8	Impulsar programes de recuperació i difusió de la cultura i la memòria històrica del barri	
10	Accions per a l'activació econòmica i ocupacional del polígon	12	Crear eines per activar locals buits	ACTIVITAT ECONÒMICA
11	Crear eines per a promoure el comerç de proximitat	13	Crear programes de formació, ocupació i emprenedoria vinculats a les potencialitats del barri	
14	Plantejar un sistema d'equipaments adequat a les necessitats del barri	16	Concretar el Pla de mobilitat del Districte en els barris del Bon Pastor i Baró de Viver i prioritzar i executar una primera fase d'actuació	MEDI URBÀ
15	Millorar els equipaments esportius existents	17	Promoure la rehabilitació i millora de l'accessibilitat als habitatges i la millora de la convivència de les comunitats de veïns i veïnes	
		18	Actuacions per millorar i dignificar espais públics	
		19	Facilitar l'accés al riu com a espai públic i de lleure per als barris	

Objectius

Àmbit d'educació

A

Creació de projectes educatius, integrals i transformadors, i suport a les escoles en les tasques socioeducatives complementàries

Cal promoure nous programes socioformatius i coeducatius a les escoles i aprofitar la transformació del Cristòfol Colom per iniciar aquest canvi. Cal entendre les escoles (sovint d'alta complexitat) com a centres d'educació integral, en les quals calen programes d'atenció als infants (i famílies) més enllà de les classes reglades, amb una atenció continuada al llarg de la vida educativa que lluiti contra l'abandonament i el fracàs escolar, integrant una perspectiva interseccional que, a la vegada, faciliti la transició a la vida laboral. Entendre les escoles com a eines per potenciar l'excel·lència, però també el suport psicològic i l'acompanyament social de joves i adolescents, treballar els valors, la diversitat, l'autoestima, la igualtat de gènere...

B

Promoure l'educació en l'esport, el lleure, la cultura, la música i la pràctica de les arts escèniques com a eina transformadora i socialitzadora

L'esport, la música, la cultura i les arts en general, treballades des del lleure, es converteixen en grans eines socialitzadores i educadores. Aquest tipus d'educació informal és clau per treballar la igualtat de gènere, la cohesió entre col·lectius, reconduir certes dinàmiques, generar autoestima i obrir nous mons a i joves i adolescents del barri. La cultura popular i la festiva són eines socialitzadores d'una potència encara més gran. Cal aprofitar aquest potencial. Cal treballar la memòria històrica del barri per fomentar la identitat col·lectiva i la seva estimació tot visibilitzant i reconeixent el treball i les aportacions de les dones.

Àmbit de drets socials

C

Facilitar les opcions saludables i promoure la salut amb una mirada preventiva, de gènere i de cura

El Bon Pastor i Baró de Viver, tenen indicadors elevats en determinats aspectes de salut que cal revertir. Les condicions de vida precàries de joves, persones adultes i gent gran en dificulten la capacitat i motivació per seguir conductes saludables. El Pla ha de fomentar programes que facilitin l'adopció d'aquestes conductes lluitant contra la malnutrició i la mala alimentació que es deriven de les situacions de pobresa i precarietat.

D

Treballar per millorar la convivència i afavorir la participació i l'apoderament dels veïns i les veïnes i de les entitats en el desplegament de polítiques públiques i del Pla de Barris

El Pla de Barris ha de promoure accions que millorin la convivència. També ha de servir per fer xarxa al barri i, a la vegada, millorar les dinàmiques participatives existents. Ha de generar noves formes de treballar entre el veïnat i l'Administració i promoure projectes que treballin amb visió comunitària. Cal crear mecanismes que garanteixin que tothom pugui participar i preveure òrgans de participació continuada per assegurar que el desplegament del Pla es fa conjuntament amb les entitats i els veïns i veïnes del Bon Pastor i Baró de Viver.

E

Disminuir la bretxa digital i facilitar l'accés als recursos TIC als col·lectius més vulnerables

L'accés a Internet i als seus recursos, al segle XXI, ha de ser un dret. Cal vetllar perquè les famílies o col·lectius que no poden accedir-hi per falta de recursos o formació trobin el suport i els espais necessaris per fer-ho. Cal aprofitar les TIC com una eina més de treball amb joves.

Àmbit d'activació econòmica i ocupació

F

Dinamitzar el polígon industrial

El polígon del Bon Pastor i Baró de Viver és un potencial tant per a la dinamització empresarial dels barris, com per a la consolidació de la indústria en clau d'eix. Cal aprofitar el grup de treball del polígon per treballar programes d'ocupació, formació, promoció del polígon, acompanyament i tutorització de noves empreses i donar cabuda a iniciatives d'economia social i cooperativa de caire industrial, incidint especialment, en activitats que fomentin l'economia circular i verda.

G

Fomentar la formació, l'ocupació i l'autoocupació

Fomentar l'ocupació i promoure la formació professionalitzadora enfocada a la realitat social del barri. Cal aprofitar la força del polígon per generar nova ocupació i cal innovar en les formes de contractació municipals per afavorir l'ocupació local.

H

Fomentar el comerç de proximitat i treballar per un desenvolupament econòmic sostenible

Cal cuidar i promocionar el comerç de proximitat i aprofitar l'impuls que el nou Mercat del Bon Pastor portarà al barri. És important treballar amb el comerç associat i no associat, promoure noves activitats econòmiques. Fomentar la economia social i solidària i buscar nínxols i mercats que puguin competir amb l'oferta del centre comercial.

Àmbit de medi urbà

I

Recuperar el riu, promoure un espai públic de qualitat i millorar la mobilitat general al barri i entre els barris

Cal trencar l'aïllament que suposen les infraestructures, el polígon i les ferides obertes al voltant d'aquests barris, i facilitar connexions dignes i segures entre els dos barris i amb la resta del Districte. És important repensar i millorar la xarxa de busos tenint en compte com es mou la població interna i, sobretot, fer una atenció especial a les necessitats de mobilitat de les dones i persones joves. S'han d'aprofitar i afavorir les connexions amb el riu i millorar les connexions amb Santa Coloma. S'han de buscar maneres de pal·liar els problemes de mobilitat que genera La Maquinista. És important dignificar i rehabilitar els espais públics amb una mirada de gènere i adequada als usos d'infants i gent gran per afavorir espais de relació i de comunitat que siguin amables i fomentin una convivència millor.

J

Garantir un sistema d'equipaments adequat a les necessitats dels barris

S'han d'estudiar les necessitats dels barris i dotar-los dels equipaments necessaris per tal de resoldre el dèficit d'equipaments històrics i adequar els existents. Aprofitar alguns dels solars buits per promoure zones esportives vinculades a projectes educatius. Cal vetllar perquè els veïns i les veïnes tinguin uns equipaments de primer ordre, que s'adaptin a les necessitats del territori i facilitin la incorporació de nous usos, i que estiguin oberts als barris més enllà dels horaris habituals.

K

Promoure i facilitar la rehabilitació dels habitatges i la millora de l'accessibilitat als edificis

Cal que les ajudes de rehabilitació existents arribin a la població amb menys recursos, cal resoldre els problemes que dificulten els acords necessaris per tirar endavant les obres, cal assegurar l'accessibilitat als blocs que no tenen ascensor, cal dignificar els interiors dels pisos i treballar amb els veïns i les veïnes que els habiten, més enllà de la rehabilitació dels habitatges.

Projectes motor

Durant el procés de definició de propostes i accions que han de configurar el Pla de Barris de cada territori han anat destacant algunes “idees força” que, per les seves característiques, s’anaven configurant com a projectes centrals. Aquestes idees han demostrat tenir la capacitat d’incloure accions que cal generar des de diferents àmbits de manera molt transversal i tenir la capacitat d’aglutinar molts dels principis rectors. Són aquests projectes, que anomenen “motors”, els que acabaran sent el senyal d’identitat d’un Pla de Barris i que han d’impli-car als veïns i les veïnes en el procés de transformació iniciat.

Els projectes motor per als barris del Bon Pastor i Baró de Viver són els següents:

Projectes motor per als barris del Bon Pastor i Baró de Viver

EL NOU CRISTÒFOL COLOM

Exemple dels nous projectes educatius i formatius dels barris.

La formació professionalitzadora, les “Escoles enriquides” i l’educació en el lleure i les arts, com a noves eines de transformació social.

RECICLEM EL POLÍGON I ACTIVEM L’OCUPACIÓ

El polígon industrial com a part de la identitat del Bon Pastor i Baró de Viver.

L’ESPORT I LA CULTURA

Eines per a la cohesió i la convivència.

Nous equipaments esportius i la promoció de l’esport base així com la recuperació de la memòria històrica com a eines d’integració.

EL NOU CRISTÒFOL COLOM

Exemple dels nous projectes educatius i formatius del barri.

L'educació com pal de paller de la transformació social. Volem impulsar un nou projecte educatiu de barri, que permeti iniciar un canvi en la manera com s'aborda l'educació en els centres del Bon Pastor i Baró de Viver, que permeti entendre l'educació des d'una visió molt més transversal i integral, que permeti convertir l'educació en eina real de transformació social. Una educació que pivoti sobre 3 punts clau:

- Iniciar un projecte pilot innovador que impliqui la transformació del projecte educatiu del Cristòfol Colom per convertir-lo en un centre professionalitzador vinculat a la presència de la indústria i del polígon, que contempli un ensenyament continuat durant tota l'etapa escolar incloent també l'ensenyament postobligatori i la formació professionalitzadora de la vida adulta, ja sigui en una consideració de formació professional inicial com de formació professional per a l'ocupació.
- Implantar el programa "Escoles enriquides" als centres dels barris, ja que entenem que l'educació reglada ha d'anar molt més enllà de la simple transmissió de continguts; assumint que les escoles han de ser un espai socioeducatiu més enllà de les classes reglades, adaptat a les necessitats socials de l'entorn i amb una implicació de les famílies i l'entorn constant.
- Promoure el lleure educatiu, les arts i la música com a eines transformadores i cohesionadores. Promoure els projectes pedagògics que ja hi existeixen, formar i dotar de recursos a les entitats que ja funcionen, abordar l'educació al marge de les escoles com una eina vital per transformar, cohesionar i millorar els barris.

Escola Bernat de Boïl.
[Barri de Bon Pastor]

Nou projecte educatiu al voltant del Cristòfol Colom. Capacitat de liderar i innovar, vinculat als projectes comunitaris d'educació.

Integrat als barris i integrador, socialment i culturalment. Adaptat a les necessitats i singularitats del barri.

Amb voluntat professionalitzadora, per generar noves oportunitats laborals de futur vinculades a la indústria.

Voluntat regeneradora de l'activitat a l'espai públic.

RECICLEM EL POLÍGON I ACTIVEM L'OCUPACIÓ

El polígon industrial és part de la identitat dels barris del Bon Pastor i Baró de Viver. És un espai industrial que voreja i separa els dos barris però a la vegada és un espai d'oportunitat per al creixement econòmic i per a la revitalització d'una nova identitat industrial.

Aquest projecte motor gira entorn de l'activació econòmica i l'ocupació vinculada a la memòria, millora, gestió i dinamització dels polígons industrials. Uns polígons que es vagin integrant més en el teixit urbà, que millorin la mobilitat interna i facilitin el trànsit a peu entre barris. Una activació econòmica que es basa en donar eines per fer més competents i enfortir les empreses existents als polígons i, d'altra banda, en millorar les infraestructures dels polígons per atreure i fomentar la implantació de noves activitats centrades en la innovació, la formació i en donar cabuda a iniciatives d'economia social i cooperativa de caire industrial, incidint en particular en activitats que fomentin l'economia circular i verda.

La reconversió del centre educatiu Cristòfol Colom en un centre professionalitzador potencia i fa més transversal aquest projecte motor, ja que incorpora la vessant educativa i professionalitzadora vinculada a l'activitat del polígon, una peça clau per entendre una activació econòmica integral i innovadora.

Polígon industrial.
[Barri del Bon Pastor]

La memòria vinculada a l'activitat industrial com a eina de coneixement i reconeixement de la història pròpia.

Iniciatives d'economia social i cooperativa incidint en l'economia circular i verda.

Promoció de l'economia amb la implantació de noves activitats centrades en la innovació i en la formació.

Millorar les infraestructures dels polígons per atreure i fomentar la implantació de noves activitats.

L'ESPORT I LA CULTURA

Eines per a la cohesió i la convivència.

El Pla de Barris pivota sobre projectes que fomenten i faciliten la convivència, la integració i la cohesió dels seus veïns.

La manera d'abordar aquest treball és variada i diversa i això és el que la fa rica i transversal. Precisament un treball des de diferents àmbits, sectors, espais i població és el que es planteja el Pla de Barris i és el que dona potència a aquest projecte motor. La creativitat en la ideació de projectes i sinergies ha de permetre trencar barreres i arribar a sectors que sovint queden al marge de les polítiques públiques i comunitàries.

El Pla, per tant, incorpora un seguit de propostes que pretenen:

- Aprofitar la creació i millora d'equipaments esportius per ampliar els espais on desenvolupar projectes comunitaris de base, on treballar amb el col·lectiu jove uns valors i hàbits que van molt més enllà que la pràctica de l'esport i que faciliten la pràctica d'hàbits saludables.
- Aprofitar els centres educatius, centres cívics, espais familiars, espais religiosos o altres serveis comunitaris per fer-hi néixer projectes que creïn un vincle real amb els usuaris d'aquells espais i poder treballar, a partir d'allà, la integració, la cohesió i la convivència entre col·lectius.
- Aprofitar la memòria històrica del propi barri, així com la cultura, l'art i la música com a eines de treball amb escoles, esplais i entitats com a eina socialitzadora i transformadora.

Programes d'esport amb joves.
[Barri del Bon Pastor]

Aprofitar els centres educatius, i altres espais socials, familiars i religiosos per treballar la convivència entre col·lectius.

L'esport com a eina de transformació i integració social.

Impulsar la vessant professionalitzadora amb un centre de formació en monitoratge esportiu.

Millorar el sistema d'equipaments esportius per garantir la feina de base dels clubs i associacions existents.

Propostes i accions

Les propostes que desplega el Pla de Barris es detallen a continuació, organitzades en forma de fitxes. Aquestes propostes inclouen les dades necessàries per disposar d'una informació concisa i completa. A banda de la identificació i descripció de cada proposta, la fitxa explica les accions que inclou el desplegament, el pressupost assignat, els agents municipals que en fan el seguiment i els agents ciutadans implicats en el procés (tal i com s'explica quan es parla de participació ciutadana en aquest document).

Les accions que es concreten a cada proposta són les que s'han consensuat fins ara, independentment de què cadascuna d'aquestes propostes vagi enriquint-se i definint-se amb noves accions en funció de les necessitats del barri durant el desplegament conjunt i la coproducció amb l'Administració.

Identificador

Títol de la proposta

Àmbit característic de la proposta

Imatge identificadora

Explicació d'allò que vol dir a terme la proposta

Accions que contempla aquesta proposta

Pressupost assignat 2016-2020

Objectius vinculats

Projectes Motor vinculats

3

Generar accions de suport a les escoles que millorin les tasques socioeducatives que ja es fan amb joves i famílies

La tasca socioeducativa de les escoles és primordial per transformar i potenciar les sortides laborals i vitals dels infants i joves. En barris amb una complexitat social important, cal entendre les escoles com a centres d'educació més enllà de les classes reglades, implicant-hi les famílies, adaptant-se a les realitats socials de l'entorn i mantenint una atenció continuada dels alumnes al llarg de la vida educativa i en la transició a la vida laboral.

L'IMEB i el CEB ja preveuen accions en aquesta línia, a través del programa "Escoles enriquides".

Possibles accions:

El Pla de Barris ha de permetre el desplegament del programa "Escoles enriquides" a les diferents escoles del Besòs i el Marèsme, que basa la seva acció en:

- Lideratge pedagògic i equips potents com a clau de l'èxit. Facilitar la formació del professorat més enllà d'allò normatiu, fidelitzar els equips potents, assessorar als centres per innovar els mètodes i fer-los participants de les noves propostes.
- Escola a temps complet: Ampliar l'oferta horària més enllà de les hores lectives donant accés a l'alumnat a activitats extraescolars lúdiques, expressives, artístiques, de suport educatiu i esportives per una educació integral.
- Servei de menjador universal, necessitats educatives cobertes: que el pagament de quotes deixi d'interferir en l'escolaritat dels infants, en la gestió educativa dels equips docents i en les relacions escola-família.
- Treball coordinat amb Serveis Socials i Salut: garantir que totes les intervencions socials, educatives i de salut que s'adrecen a un mateix infant i la seva família estiguin coordinades i vagin en la mateixa direcció.
- ...

€ Pressupost total:
1.000.000 €
(2016-2020)

Objectius vinculats:
A B C

Àrees municipals implicades

Agents ciutadans implicats

Assignació pressupostària anual

Imatge identificadora

Plànol de localització

Crear un nou projecte educatiu integral i professionalitzador a l'Institut Rambla Prim

2

Agents municipals implicats:
Districte de Sant Martí
Consorci d'Educació de Barcelona
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Institut Infància
Barcelona Activa
Foment de Ciutat

Agents ciutadans implicats:
AFA
Associació Martinet Solidari

Localització Centre Cívic

€ Pressupost total:
1.612.500 €
(2016-2020)

2016	2017	2018	2019	2020	Total
- €	800.000 €	812.500 €	- €	- €	1.612.500 €

1

Donar suport al CEB i l'IMEB en l'articulació de les xarxes existents que ja tracten el tema educatiu per generar el Pla Educatiu del Bon Pastor i Baró de Viver de forma coordinada amb el Districte

L'educació és un pilar central en el programa del Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver. Per això és important que el desplegament del Pla pugui afavorir i facilitar els objectius que ja es preveuen des d'altres sectors de l'Ajuntament. En aquest sentit, el Pla de Barris, conjuntament amb el Districte de Sant Andreu, ha d'afavorir i facilitar l'articulació del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) amb les xarxes que ja treballen l'educació als barris perquè es pugui redactar aquest Pla Educatiu del Bon Pastor i Baró de Viver.

Possibles accions:

- ...

Pressupost total:

€

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Donar suport al CEB i l'IMEB en l'articulació de la xarxes existents que ja tracten el tema educatiu per generar el Pla Educatiu del Bon Pastor i Baró de Viver de forma coordinada amb el Districte

1

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Consorti d'Educació de Barcelona
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Institut Infància
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Consell Escolar
AFA La Maquinista
AFA Les 4 Torres
AFA Bon Pastor
AFA Bernat de Boïl
AFA Cristòfol Colom
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
AAVV Quito 18
Asociación Deportiva de Baró de Viver

AFA Escola l'Esperança
Asociación del Pueblo Gitano
AFA CEIP Baró de Viver
EBM El caminet del Besòs
Centre Cívic BP-BV

Pressupost total:

- €

- €

- €

- €

- €

- €

2016

2017

2018

2019

2020

[2016-2020]

2

Fer les reformes necessàries al centre educatiu Cristòfol Colom per poder posar en marxa el nou projecte educatiu professionalitzador previst pel Consorci d'Educació

Una de les apostes del Pla de Barris és permetre el canvi de model educatiu d'alguns dels centres per adaptar-los al context i la situació social del barri. Seguint l'aposta del Consorci d'Educació, es busca oferir un aprenentatge al llarg de la vida (Long Life Learning-LLL). Un procés que comença els primers anys de la vida i que ha de tenir, necessàriament, una continuïtat durant tota l'etapa escolar, l'ensenyament post obligatori i la formació professionalitzadora de la vida adulta, ja sigui en una consideració de formació professional inicial, o de formació professional per a l'ocupació.

Això ha de permetre una millor atenció als joves a l'hora de fer la transició a la vida laboral i un acompanyament als adults que han de reorientar la seva vida laboral.

En aquest sentit, des del Pla de Barris, conjuntament amb el Consorci d'Educació i el Districte, es vol impulsar la transformació del Cristòfol Colom en un centre professionalitzador molt vinculat al teixit empresarial del polígon.

Possibles accions:

- ...

Pressupost total:

3.762.500 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Fer les reformes necessàries al centre educatiu Cristòfol Colom per poder posar en marxa el nou projecte educatiu professionalitzador previst pel Consorci d'Educació

2

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
 Consorci d'Educació de Barcelona
 Institut Municipal d'Educació de Barcelona
 Institut Infància
 Barcelona Activa
 Foment de Ciutat

Localizació de l'Institut Públic Cristòfol Colom.

Agents ciutadans implicats:

AFA Cristòfol Colom
 Associació gitana Bon Pastor

Pressupost total:

3.762.500 €

[2016-2020]

- €	500.000 €	2.500.000 €	762.500 €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

3

Generar accions de suport a les escoles, que millorin les tasques socioeducatives que ja fan amb joves, famílies i entorn

La tasca socioeducativa de les escoles és primordial per transformar i potenciar les sortides laborals i vitals dels infants i joves. En barris amb una complexitat social important, cal entendre les escoles com a centres d'educació més enllà de les classes reglades, implicant-hi les famílies, adaptant-se a les realitats socials de l'entorn i mantenint una atenció continuada dels alumnes al llarg de la vida educativa i en la transició a la vida laboral.

Des de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona i el Consorci d'Educació ja es preveuen accions en aquesta línia, a través del programa "Escoles enriquides".

Possibles accions:

El Pla de Barris ha de permetre el desplegament del programa "Escoles enriquides" a les diferents escoles del Bon Pastor i Baró de Viver, que basa la seva acció en:

- Lideratge pedagògic i equips potents com a clau de l'èxit. Facilitar la formació del professorat més enllà del que és normatiu, fidelitzar els equips potents, assessorar els centres per innovar en els mètodes i fer-los partícips de les noves propostes.
- Escola a temps complet: Ampliar l'oferta horària més enllà de les hores lectives i donar accés a l'alumnat a activitats extraescolars lúdiques, expressives, artístiques, de suport educatiu i esportives per a una educació integral.
- Servei de menjador universal, necessitats educatives cobertes. Que el pagament de quotes deixi d'interferir en l'escolaritat dels infants, en la gestió educativa dels equips docents i en les relacions escola-família.
- Treball coordinat amb serveis socials i salut: Garantir que totes les intervencions socials, educatives i de salut que s'adrecen a un mateix infant i la seva família estiguin coordinades i vagin en la mateixa direcció, desplegant, si cal, la presència periòdica de la treballadora social de zona en el mateix centre educatiu.
- ...

Pressupost total:

1.000.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Generar accions de suport a les escoles, que millorin les tasques socio-educatives que ja fan amb joves, famílies i entorn

3

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Consorti d'Educació de Barcelona
Institut Municipal d'Educació de Barcelona
Institut Infància
Foment de Ciutat

Distribució de centres educatius al Bon Pastor i Baró de Viver.

Agents ciutadans implicats:

AFA escoles

Pressupost total:

1.000.000 €

[2016-2020]

- €	300.000 €	300.000 €	300.000 €	100.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

4

Promoure experiències d'educació en el lleure de base comunitària i apropar la formació escènica/musical als infants i joves dels barris

El lleure educatiu afavoreix la responsabilitat, la cohesió social i el compromís ciutadà a partir de processos educatius i pedagògics. La formació artística, és, ella mateixa, una eina socialitzadora i transformadora a nivell educatiu.

En el marc del Pla de Barris, es pensa promoure experiències d'educació en el lleure de base comunitària als barris del Bon Pastor i Baró de Viver, així com promoure la formació artística als joves dels barris, amb el propòsit d'afavorir arrelament i continuïtat d'aquestes iniciatives. Aquestes experiències es treballaran amb escoles, entitats del lleure, escoles de música o col·lectius i entitats arrelades al territori.

Pel que fa al lleure educatiu, les accions s'adreçaran a infants i joves d'entre 3 i 18 anys, amb activitats de cap de setmana i vacances principalment. Formaran part d'una oferta col·lectiva que comporti una dimensió relacional i de vida de grup entre els infants que hi participen i que promogui la participació activa del jovent i les seves famílies.

De la mateixa manera, es promourà i facilitarà la formació dels educadors o es facilitaran els recursos a les entitats per poder posar en marxa projectes en aquesta línia.

Possibles accions:

- Explorar la possibilitat de desplegar programes de residència d'artistes que ja té l'ICUB, en escoles de barri.
- Altres programes, amb escoles o entitats que treballin les arts escèniques, artístiques o musicals o l'educació en el lleure.
- ...

Pressupost total:

500.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Promoure experiències d'educació en el lleure de base comunitària i apropar la formació escènica/musical als infants i joves dels barris

4

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
 Consorci d'Educació de Barcelona
 Institut Municipal d'Educació de Barcelona
 Direcció d'Acció Comunitària
 Direcció de Cicles de Vida, Feminismes i LGTBI
 Institut de Cultura de Barcelona
 Institut Barcelona Esports
 Institut Infància
 Foment de ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

AFA La Maquinista
 AFA Les 4 Torres
 AFA Bon Pastor
 AFA Bernat de Boïl
 AFA Cristòfol Colom
 Biblioteca Bon Pastor
 AFA CEIP BdV
 AFA Escola l'Esperança
 Centre Cívic BV-BP
 CSS

Pressupost total:

500.000 €

[2016-2020]

- €	175.000 €	175.000 €	100.000 €	50.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

5

Reduïr les desigualtats socials en salut per tal de contribuir a la millora de la qualitat de vida de veïns i veïnes

Treballar per la reducció de les desigualtats socials en salut incidint en els seus determinants a través d'un abordatge comunitari contribueix a millorar la qualitat de vida del veïnat del Bon Pastor i Baró de Viver. L'Agència de Salut Pública, mitjançant el programa "Salut als barris", va diagnosticar els àmbits preferents que cal abordar en aquests dos barris i hi està actuant. Cal aprofitar la potència que suposa el programa "Salut als barris" per desplegar tots els programes necessaris des de la proximitat i de forma comunitària amb els serveis de salut. El Pla de Barris ha de permetre combinar els programes de salut amb altres programes comunitaris sectorials i amb les transformacions urbanes pertinents que afavoreixin la millora de la qualitat de vida dels veïns i veïnes.

Possibles accions:

- Ampliar els recursos per desplegar programes que facilitin els hàbits saludables: Endavant'a't, Forja't, Es-for-sa't, Baixem al Carrer.
- Activar el nou espai de salut comunitària del CAP amb actuacions com el programa d'alimentació saludable.
- ...

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Agència de Salut Pública
Direcció d'Acció Comunitària
Institut Barcelona Esports
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Taula de Salut als barris
Associació de gent gran de Baró de Viver
Associació d'avis del Bon Pastor
Escoles i AFA
Poliesportiu
Serveis Socials
Biblioteca Bon Pastor
Centre cívic
Centre de salut mental infantil i juvenil Sant Andreu (CSMIJ)
Centre de salut mental per adults Sant Andreu (CSMA)

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

15.000 €	45.000 €	45.000 €	30.000 €	15.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

6

Promoure programes que abordin la salut mental

La diagnosi de “Salut als barris” i l’ experiència de l’ Agència de Salut Pública en aquest territori apunten que la salut mental ha de ser una de les prioritats que cal abordar de manera específica. Aspectes com l’atur de llarga durada tenen conseqüències directes en la salut mental de la població; per tant, caldrà fer programes integrals que incorporin la salut mental des d’una perspectiva àmplia i treballar per millorar la qualitat de vida del veïnat del Bon Pastor i Baró de Viver.

Possibles accions:

- Impulsar programes que abordin la salut mental des d’una perspectiva de gènere i amb una perspectiva de cicle vital, i programes d’acompanyament i cura de l’entorn familiar i social de les persones amb problemes de salut mental.
- Detectar i prevenir problemes de salut mental en infants i adolescents des de la perspectiva comunitària tenint en compte els diferents actors implicats.
- ...

Pressupost total:

40.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Agència de Salut Pública
Institut Barcelona Esports
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Taula de Salut als barris
Centre de salut mental infantil i juvenil Sant Andreu (CSMIJ)
Centre de salut mental per adults Sant Andreu (CSMA)

Pressupost total:

40.000 €

[2016-2020]

4.000 €

12.000 €

12.000 €

8.000 €

4.000 €

2016

2017

2018

2019

2020

7

Activar projectes que fomentin la convivència i la cohesió entre diferents col·lectius, a través de l'esport, el lleure o la cultura

La cohesió entre la població d'un territori és clau per tenir barris i, per tant, ciutats amables per viure-hi i per viure-les. Cal fomentar projectes a partir de la cultura o l'esport a l'espai públic, aprofitant tots els recursos de què disposa el territori, com la llera del riu, i els espais d'usos cívics i comunitaris, com els espais esportius, per a afavorir la trobada i la relació entre el veïnat. D'altra banda, cal incidir de manera específica en projectes concrets per abordar aspectes com les desigualtats de gènere o la mediació entre comunitats o col·lectius concrets per treballar pel diàleg i l'intercanvi.

Possibles accions:

- Ampliar la figura del mediador o medidora gitana en el treball amb aquesta comunitat i crear programes i accions específiques que s'adaptin a la singularitat d'aquest col·lectiu tot incorporant la perspectiva de gènere i el paper de les dones gitanes a la comunitat.
- Potenciar i promoure el programa d'activitats a l'estiu en places i equipaments.
- Potenciar els equips de prevenció a l'espai públic i els de gestió de conflictes per treballar la cohesió i l'autoestima dels diferents col·lectius a partir de projectes concrets, com programes amb el col·lectiu jove treballant des de l'espai públic i a través de les arts i el grafit en els murs de la llera del riu.
- Treballar la cohesió entre col·lectius i la integració a través de la cultura festiva (festa major) i la cultura popular.
- Promoure una programació cultural i lúdica estable a la llera del riu.
- Impulsar el programa de teatre social amb mirada intercultural i de gènere.
- Donar suport a l'acompanyament en els reallotjaments de les Cases Barates.
- Programes amb col·lectiu jove treballats des de l'espai públic.
- Posar en marxa projectes per abordar les desigualtats de gènere.
- Dinamitzar als espais esportius d'accés lliure.

Pressupost total:

350.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Activar projectes que fomentin la convivència i la cohesió entre diferents col·lectius, a través de l'esport, el lleure o la cultura

7

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Direcció de Serveis de Prevenció
Direcció d'Acció Comunitària
Direcció de Cicles de Vida, Feminismes i LGTBI
Institut Barcelona Esports
Institut de Cultura de Barcelona
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver
Bruixes i diables del Bon Pastor
Centro Cultural Andaluz del Bon Pastor
Centro Cultural Andaluz de Baró de Viver
Comisión de Festejos del Bon Pastor
Comisión de Fiestas de Baró de Viver
Asociación Deportiva Baró de Viver
AP Grup de grallers i capgrossos del Bon Pastor
Centres cívics BP-BV
Sala Jove

AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
Grup de petanca BV
Club de futbol BV
Club de lluita
Biblioteques

Pressupost total:

35.000 €	105.000 €	105.000 €	70.000 €	35.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

350.000 €

[2016-2020]

8

Impulsar programes de recuperació i difusió de la cultura i la memòria històrica dels barris

Conèixer i difondre el passat, com l'antiga Maquinista Macosa o la memòria obrera dels seus veïns i veïnes, per valorar el present i fomentar el sentiment de pertinença del Bon Pastor i Baró de Viver.

Possibles accions:

- Treballar amb les entitats el projecte de memòria històrica de Maquinista Macosa i preveure l'ampliació de l'espai actual.
- Completar la construcció prevista de l'espai de memòria històrica de les Cases Barates i promoure'n la difusió.
- Dur a terme projectes que permetin, també, recuperar la memòria històrica de les dones dels barris i visibilitzar la seva contribució a la vida veïnal els seus protagonistes i lideratges.
- ...

Pressupost total:

1.000.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Direcció d'Acció Comunitària
Institut de Cultura de Barcelona
Foment de Ciutat

Localització de La Maquinista Macosa.

Agents ciutadans implicats:

Museu la Maquinista Macosa
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
Biblioteca Bon Pastor
Associació gitana Bon Pastor

Pressupost total:

1.000.000 €

[2016-2020]

- €

400.000 €

600.000 €

- €

- €

2016

2017

2018

2019

2020

9

Promoure programes de desenvolupament de les TIC

L'accés a les noves tecnologies al segle XXI ha d'estar garantit a tota la població, indiferentment de l'edat o la condició econòmica de les persones. Cal trencar l'escletxa digital provocada per la falta de recursos o d'accés a la formació i facilitar els recursos informàtics a tota la població i incidint en el bon ús i les potencialitats de les noves tecnologies.

Possibles accions:

- Aprofitar l'aula d'informàtica de l'Escola d'Adults i l'aula oberta per treballar l'apropament de les TIC als veïns i veïnes, a través de projectes concrets.
- Ampliar els espais Wi-Fi als barris.
- Treballar la "petjada digital" amb el jovent.
- Aprofitar el potencial de la Casa d'Oficis digital del canòdrom per replicar experiències similars al Bon Pastor o Baró de Viver.
- ...

Pressupost total:

100.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Direcció d'Acció Comunitària
Foment de Ciutat

Localització de l'Escola d'Adults de Bon Pastor.

Agents ciutadans implicats:

Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver
Banc del temps
Centres cívics BP-BV
Biblioteca Bon Pastor
Centres educatius
AFA
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
Escola Adults

Pressupost total:

100.000 €

[2016-2020]

- €	35.000 €	35.000 €	20.000 €	10.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

10

Accions per a l'activació econòmica i ocupacional del polígon

Cal aprofitar totes les potencialitats dels polígons industrials perquè reverteixin en el desenvolupament econòmic dels barris i, per tant, en l'ocupació dels seus veïns i veïnes. D'una banda, es tracta de donar eines per fer més competents i enfortir les empreses existents als polígons i, d'altra, atreure i fomentar la implantació de noves activitats centrades en la innovació, la formació i donar cabuda a iniciatives d'economia social i cooperativa de caire industrial, incidint en particular en activitats que fomentin l'economia circular i verda.

Possibles accions:

- Impulsar el projecte BeSostenible "Reutilitza, Repara, Recicla, Remanufactura", perquè s'instal·li en una nau del polígon.
- Promoure i fer un acompanyament als projectes cooperatius i d'innovació social que necessitin naus industrials perquè s'instal·lin al polígon (projecte cooperativa ALENCOOP).
- Repensar els punts d'informació dels polígons perquè funcionin com a espais de suport a les empreses existents o espais d'informació i acompanyament a les empreses interessades en instal·lar-s'hi.
- Facilitar nous projectes a les naus desocupades.
- Explorar el suport a les possibles noves empreses i la modernització de les tecnologies al servei de les empreses del polígon per atreure noves empreses.
- ...

Pressupost total:

700.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Barcelona Activa
Foment de Ciutat

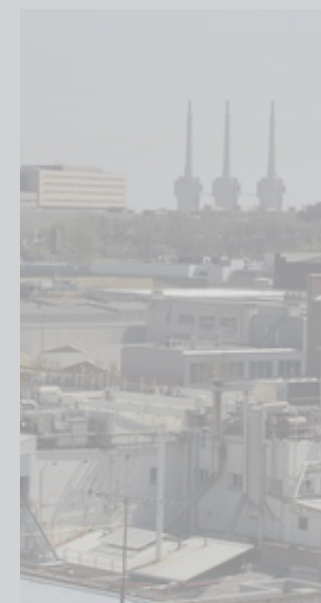

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Associació d'empresaris del polígon industrial del Bon Pastor
Grup de Treball del polígon
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver

Pressupost total:

700.000 €

[2016-2020]

- €	280.000 €	210.000 €	140.000 €	70.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

11

Crear eines per a promoure el comerç de proximitat

El Pla de Barris ha de treballar conjuntament amb Barcelona Activa i, específicament, amb el Pla de desenvolupament econòmic del Bon Pastor i Baró de Viver que té en compte, entre altres accions, fomentar el comerç de proximitat com un factor clau en el desenvolupament dels barris. En el cas d'aquests dos barris caldrà treballar de manera específica per desenvolupar accions per fer més competent el comerç de barri davant el centre comercial.

Possibles accions:

- Fer un estudi dels hàbits de consum de la gent dels barris.
- Fer un estudi de mercat i viabilitat econòmica de nous comerços.
- Dissenyar accions de promoció econòmica del comerç existent.
- ...

Pressupost total:

90.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Barcelona Activa
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Associació de comerciants Bon Pastor
Associació de comerciants del Mercat de Bon Pastor
Comerciants de Baró de Viver
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver

Pressupost total:

90.000 €

[2016-2020]

9.000 €

2016

27.000 €

2017

27.000 €

2018

18.000 €

2019

9.000 €

2020

12

Crear eines per activar locals buits

Amb el Pla de desenvolupament econòmic de Barcelona Activa s'han de potenciar programes que atraguin nous emprenedors als barris que ajudin a reactivar-los econòmicament. Ja s'han engegat algunes actuacions en aquesta línia, com el projecte Sinèrgics, per tant, caldrà continuar treballat en aquesta direcció i innovar en les propostes perquè el Bon Pastor i Baró de Viver siguin barris atractius i competitius per a noves empreses o entitats que s'hi vulguin instal·lar.

Possibles accions:

- Realitzar una anàlisi del territori i desenvolupament econòmic per veure quines són les activitats econòmiques i/o socials amb més possibilitats i oportunitats.
- Crear (o millorar) ajudes per rehabilitar/adequar de locals.
- Crear de programes de suport i seguiment per a la implantació de noves empreses.
- Crear línies d'ajudes a l'emprenedoria.
- ...

Pressupost total:

450.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Barcelona Activa
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Associació de comerciants Bon Pastor
Associació de comerciants del Mercat de Bon Pastor
Trinijove
Comerciants de Baró de Viver
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver

Pressupost total:

450.000 €

[2016-2020]

10.000 €

2016

154.000 €

2017

154.000 €

2018

123.000 €

2019

9.000 €

2020

13

Crear programas de formación, ocupació i emprendoria vinculats a les potencialitats dels barris

L'atur és un dels punts que cal abordar de manera prioritària al Bon Pastor i Baró de Viver. Per poder revertir la situació cal fer projectes que tractin l'ocupabilitat de les persones des d'una perspectiva integral, d'una banda amb visió formativa però treballant les competències personals i professionals, i de l'altra, treballant amb el teixit social i empresarial per vincular-los als projectes dels barris i generar oportunitats laborals. També cal vincular el desplegament del Pla de Barris a projectes formatius i professionals per generar oportunitats dins els barris en els quals s'intervé.

Possibles accions:

- Fer un estudi del perfil de les persones aturades dels barris per poder dissenyar programes de formació/ocupació adequats a la seva realitat social.
- Crear programes de formació en el camp del lleure esportiu, les tasques de cures, les petites reformes, o en altres camps que puguin aparèixer en l'estudi d'ocupabilitat i vincular les pràctiques en projectes del propi pla. Estudiar i donar resposta també a les necessitats formatives del polígon.
- ...

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Barcelona Activa
Foment de Ciutat

Proposta per ambdós barris.

Agents ciutadans implicats:

Associació d'empresaris del polígon industrial del Bon Pastor
Pla de Desenvolupament Comunitari de Baró de Viver
Trinijove
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

- €	52.500 €	52.500 €	30.000 €	15.000 €
2016	2017	2018	2019	2020

14

Plantejar un sistema d'equipaments adequat a les necessitats dels barris

Un bon sistema d'equipaments pot ajudar en gran mesura a promoure espais per a la convivència i la relació entre el veïnat. En el cas dels barris del Bon Pastor i Baró de Viver, la proposta de nous espais esportius hauria d'anar lligada a una promoció i suport de l'esport base, aprofitant la capacitat de treballar amb el jovent dels barris aspectes que van més enllà que la pràctica de l'esport per ella mateixa (els valors, el respecte i el treball en equip entre d'altres).

Possibles accions:

- Redactar el projecte i executar la transformació del solar del c. Santander per ubicar-hi una zona esportiva a l'aire lliure per practicar-hi esports minoritaris, vinculada a escoles esportives.
- Construcció del nou camp de futbol a Baró de Viver.
- ...

Pressupost total:

3.000.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Gerència d'Ecologia Urbana
Barcelona Infraestructures Municipals
Institut Barcelona Esports
Foment de ciutat

Localització del solar del C. Santander.

Agents ciutadans implicats:

AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
AAVV Quito 18
Associació gitana del Bon Pastor
Associació cultural gitana de Baró de Viver
Associació de la gent gran de Baró de Viver
Associació d'avis del Bon Pastor
Casal de gent gran del Bon Pastor
Agrupació esportiva Bon Pastor

Pressupost total:

3.000.000 €

[2016-2020]

250.000 €	900.000 €	1.850.000 €	- €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

15

Millorar els equipaments esportius existents

L'esport és una eina per treballar l'oci saludable, la cohesió entre diferents col·lectius, la convivència i les relacions veïnals. Per poder-lo posar en pràctica calen uns equipaments esportius adequats, per tant, és necessari tenir espais a la via pública que permetin la pràctica d'esport i equipaments esportius en condicions òptimes.

Possibles accions:

- Millorar la pista a la pista de futbol sala de Baró de Viver.
- Millorar les instal·lacions del Club de Lluita de Baró de Viver.
- Millorar la il·luminació dels entorns de la nova pista d'skate a Baró de Viver.
- Instal·lar mobiliari esportiu per practicar-hi cal·listènia als entorns de les noves pistes de patinatge, o altres elements que facilitin l'ús lúdicoesportiu d'aquell espai.
- Millorar els equipaments esportius informals.
- ...

Pressupost total:

575.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Gerència d'Ecologia Urbana
Barcelona Infraestructures Municipals
Institut Barcelona Esports
Foment de ciutat

Agents ciutadans implicats:

Joves Cal·listènia
Associació esportiva Baró de Viver
Club de lluita de Baró de Viver
Club de petanca de Baró de Viver
Club basquetbol del Bon Pastor
Unión Deportiva Bon Pastor

Proposta per ambdós barris.

Pressupost total:

575.000 €

[2016-2020]

- €	575.000 €	- €	- €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

16

Concretar el Pla de mobilitat del Districte en els barris del Bon Pastor i Baró de Viver i prioritzar-ne i executar-ne una primera fase d'actuació

El polígon industrial, el riu Besòs i la ronda del Litoral han fet del Bon Pastor i de Baró de Viver dos barris aïllats entre ells, amb el Districte i la resta de la ciutat. El Districte de Sant Andreu té un pla de mobilitat que caldrà concretar en els dos barris per promoure la mobilitat a peu, en bicicleta i facilitar la mobilitat amb altres mitjans de transport, pacificant algunes vies prioritàries i explorant la possibilitat de tenir un bus de barri. El Pla de Barris ha de permetre desplegar algunes de les actuacions previstes en aquest Pla de Mobilitat.

Possibles accions:

- Pacificar el carrer de Caracas.
- Obrir el carrer de Cordelles.
- ...

Pressupost total:

1.697.367,80 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Concretar el Pla de mobilitat del Districte en els barris del Bon Pastor i Baró de Viver i prioritzar-ne i executar-ne una primera fase d'actuació

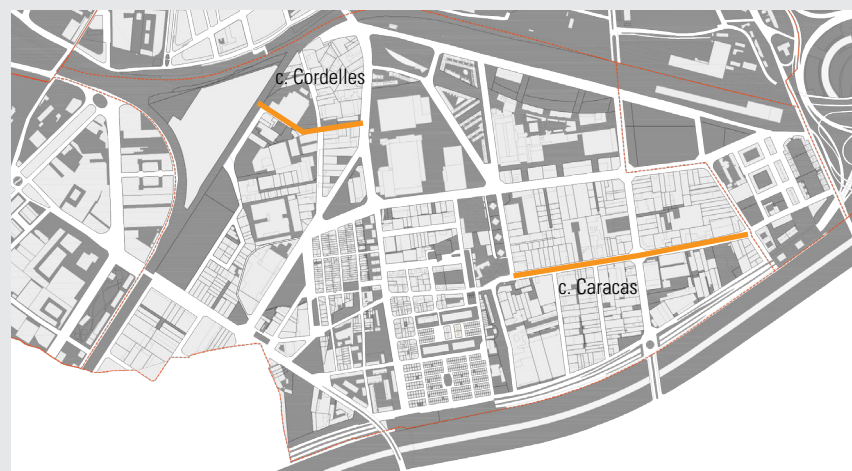

16

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Gerència d'Ecologia Urbana
Barcelona Infraestructures Municipals
Foment de Ciutat

Localització dels carrers Caracas i Cordelles.

Agents ciutadans implicats:

Associació d'empresaris del polígon industrial del Bon Pastor
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
AAVV Quito 18
Grup de treball del polígon

Pressupost total:

1.697.367,80 €

[2016-2020]

- €	400.000 €	1.297.367,80 €	- €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

17

Promoure la rehabilitació i millora de l'accessibilitat als habitatges i la millora de la convivència de les comunitats de veïns i veïnes

L'Ajuntament de Barcelona ja disposa d'uns ajuts per fomentar la rehabilitació, però no sempre arriben a les persones que més ho necessiten. El Pla de Barris ha de facilitar la tramitació i l'acompanyament a les comunitats de propietaris que vulguin beneficiar-se de les ajudes existents, però també ha de procurar noves formes de promoure la rehabilitació per intervenir en zones on la vulnerabilitat social i econòmica fan impossible una rehabilitació necessària o dificulten la instal·lació d'un ascensor.

Possibles accions:

- Diagnosi del parc edificat i definició de zones d'actuació prioritària basant-se en les necessitats de manteniment i/o d'accessibilitat i el perfil socioeconòmic del seu veïnat.
- Programes de rehabilitació específics per a les àrees de rehabilitació prioritària.
- Ampliar els recursos dels equips d'escales i vincular-los a les tasques de suport i foment de la cohesió de les comunitats de veïns i veïnes. Suport i acompanyament a les comunitats en la tramitació d'ajudes. Treball amb les comunitats, ajudes en tasques de mediació per arribar a acords per tirar endavant les obres.
- ...

Pressupost total:

2.100.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Patronat Municipal de l'Habitatge
Direcció de Serveis de Prevenció
Foment de Ciutat

Agents ciutadans implicats:

Equip acompanyament Cases Barates
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
AAVV Quito 18

Proposta per ambdós barris.

Pressupost total:

2.100.000 €

[2016-2020]

80.000 €

2016

1.230.000 €

2017

430.000 €

2018

330.000 €

2019

30.000 €

2020

18

Actuacions per millorar i dignificar espais públics

Els barris han de ser espais on la vida comunitària es pugui desenvolupar de manera agradable i on l'espai públic afavoreixi les relacions veïnals. El Pla de barris ha de treballar perquè el Bon Pastor i Baró de Viver tinguin places i carrers que n'afavoreixin l'ús per part dels seu veïnat, amb una mirada de gènere i intergeneracional, perquè els barris siguin de tothom.

Possibles accions:

- Arribar als acords necessaris per rehabilitar dos espais comunitaris interiors d'illa: Espai Santander/Llinars/Estadella i St. Adrià/Llinars/Estadella.
- Renovar la xarxa de clavegueram dels carrers de Clariana i de Campins a Baró de Viver.
- Millorar la urbanització de la Plaça de Mossèn Joan Cortines i garantir-ne un manteniment correcte.
- ...

1.823.700 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Gerència d'Ecologia Urbana
Barcelona Infraestructures Municipals
Direcció de Serveis de Prevenció
Foment de Ciutat

Agents ciutadans implicats:

Equip acompanyament Cases Barates
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
AAVV Quito 18

Àmbits de millora d'espais públics.

Pressupost total:

1.823.700 €

[2016-2020]

- €	350.000 €	1.050.000 €	423.700 €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

19

Facilitar l'accés al riu com a espai públic i de lleure per als barris

Cal aprofitar les potencialitats que té el riu Besòs per al seu ús ciutadà, facilitar-hi accés i promoure'n ús per incorporar-lo com un espai públic més dels barris de Bon Pastor i de Baró de Viver en el que poder desenvolupar accions que fomentin, especialment, l'oci saludable i la cohesió veïnal.

Possibles accions:

- Millorar els accessos al riu, fer-los més visibles i condicionar-ne i millorar-ne la llera.
- Promoure l'ús divers de l'espai de la llera.
- ...

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

Objectius vinculats:

Agents municipals implicats:

Districte de Sant Andreu
Gerència d'Ecologia Urbana
Agència de Salut Pública
Institut Barcelona Esports
Institut de Cultura de Barcelona
Foment de Ciutat

Llera del riu al seu pas pel barri.

Agents ciutadans implicats:

CREanimals
Grup de Salut als Barris
AAVV Bon Pastor
AAVV Baró de Viver
Agrupació esportiva Bon Pastor
Club de lluita Baró de Viver
Club Futbol sala Baró de Viver

Pressupost total:

150.000 €

[2016-2020]

- €	80.000 €	65.000 €	5.000 €	- €
2016	2017	2018	2019	2020

Desenvolupament del Pla

Gestió i pressupost

El Govern municipal, impulsor del nou programa del Pla de Barris, ha encarregat la gestió i coordinació del Pla a Foment de Ciutat, una societat anònima, amb caràcter de societat privada municipal de l'Ajuntament de Barcelona. És un ens municipal amb una llarga expertesa en la gestió de projectes d'intervenció integral que estan molt vinculats al territori i que requereixen de la coordinació de molts agents, interns i externs. Des de Foment de Ciutat ja s'han gestionat diversos Plans de Barris, dotats amb el cofinançament de la Generalitat i de l'Ajuntament, i presentats en diverses convocatòries de la Llei de Barris. Es recupera doncs el model de gestió integral, amb una única direcció que coordina totes les accions de cada un dels projectes.

La presidenta de la societat és l'alcaldeessa de Barcelona, que lidera el Pla de Barris Municipal, i el conseller delegat és el propi gerent municipal.

Foment de Ciutat dirigeix i coordina la redacció i el desplegament dels Plans de Barris, però ho fa de la mà de tot l'Ajuntament de Barcelona, amb la implicació en la definició i en el desplegament de totes les àrees i districtes.

El Pla compta amb equips multidisciplinars amb expertesa en diverses temàtiques d'intervenció i posa l'èmfasi en el treball al mateix territori, des de la proximitat i la relació constant amb els veïns i les veïnes de cada barri.

Per al desenvolupament del Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver s'exposa a continuació el resum del pressupost assignat a cada proposta dins de cadascun dels àmbits de treball.

RESUM PRESSUPOST DEL PLA DE BARRIS DEL BON PASTOR I BARÓ DE VIVER

EDUCACIÓ		5.262.500,00 €
1	Donar suport al CEB i l'IMEB en l'articulació de les xarxes existents que ja tracten el tema educatiu per generar el Pla Educatiu del Bon Pastor i Baró de Viver de forma coordinada amb el Districte	0,00 €
2	Fer les reformes necessàries al centre educatiu Cristòfol Colom per poder posar en marxa el nou projecte educatiu professionalitzador previst pel Consorci d'Educació	3.762.500,00 €
3	Generar accions de suport a les escoles, que millorin les tasques socioeducatives que ja fan amb joves, famílies i entorn	1.000.000,00 €
4	Promoure experiències d'educació en el lleure de base comunitària i apropar la formació escènica/musical als infants i joves dels barris	500.000,00 €

DRETS SOCIALS		640.000,00 €
5	Reduir les desigualtats socials en salut per tal de contribuir a la millora de la qualitat de vida de veïns i veïnes	150.000,00 €
6	Promoure programes que abordin la salut mental	40.000,00 €
7	Activar projectes que fomentin la convivència i la cohesió entre diferents col·lectius, a través de l'esport, el lleure o la cultura	350.000,00 €
8	Impulsar programes de recuperació i difusió de la cultura i la memòria històrica dels barris	0,00 €
9	Promoure programes de desenvolupament de les TIC	100.000,00 €

ACTIVACIÓ ECONÒMICA		1.390.000,00 €
10	Accions per a l'activació econòmica i ocupacional del polígon	700.000,00 €
11	Crear eines per a promoure el comerç de proximitat	90.000,00 €
12	Crear eines per activar locals buits	450.000,00 €
13	Crear programes de formació, ocupació i emprenedoria vinculats a les potencialitats dels barris	150.000,00 €

MEDI URBÀ		9.346.067,80 €
14	Plantejar un sistema d'equipaments adequat a les necessitats dels barris	3.000.000,00 €
15	Millorar els equipaments esportius existents	575.000,00 €
16	Concretar el Pla de mobilitat del Districte en els barris del Bon Pastor i Baró de Viver i prioritzar-ne i executar-ne una primera fase d'actuació	1.697.367,80 €
17	Promoure la rehabilitació i millora de l'accessibilitat als habitatges i la millora de la convivència de les comunitats de veïns i veïnes	2.100.000,00 €
18	Actuacions per millorar i dignificar espais públics	1.823.700,00 €
19	Facilitar l'accés al riu com a espai públic i de lleure per als barris	150.000,00 €

inversió 14.258.568 €
despesa corrent 3.390.000 €

TOTAL	17.648.568 €
-------	--------------

2016	2017	2018	2019	2020
0,00 €	975.000,00 €	2.975.000,00 €	1.162.500,00 €	150.000,00 €
0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
0,00 €	500.000,00 €	2.500.000,00 €	762.500,00 €	0,00 €
0,00 €	300.000,00 €	300.000,00 €	300.000,00 €	100.000,00 €
0,00 €	175.000,00 €	175.000,00 €	100.000,00 €	50.000,00 €

54.000,00 €	597.000,00 €	197.000,00 €	128.000,00 €	64.000,00 €
15.000,00 €	45.000,00 €	45.000,00 €	30.000,00 €	15.000,00 €
4.000,00 €	12.000,00 €	12.000,00 €	8.000,00 €	4.000,00 €
35.000,00 €	105.000,00 €	105.000,00 €	70.000,00 €	35.000,00 €
	400.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
0,00 €	35.000,00 €	35.000,00 €	20.000,00 €	10.000,00 €

9.000,00 €	237.000,00 €	517.000,00 €	348.000,00 €	209.000,00 €
0,00 €	280.000,00 €	210.000,00 €	140.000,00 €	70.000,00 €
9.000,00 €	27.000,00 €	27.000,00 €	18.000,00 €	9.000,00 €
0,00 €	157.500,00 €	157.500,00 €	90.000,00 €	45.000,00 €
0,00 €	52.500,00 €	52.500,00 €	30.000,00 €	15.000,00 €

80.000,00 €	2.035.000,00 €	4.292.367,80 €	2.908.700,00 €	30.000,00 €
0,00 €	1.150.000,00 €	1.850.000,00 €	0,00 €	0,00 €
0,00 €	575.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
0,00 €	400.000,00 €	1.297.367,80 €	0,00 €	0,00 €
80.000,00 €	630.000,00 €	730.000,00 €	630.000,00 €	30.000,00 €
0,00 €	350.000,00 €	1.050.000,00 €	423.700,00 €	0,00 €
0,00 €	80.000,00 €	65.000,00 €	5.000,00 €	0,00 €

0 € 4.177.500 € 8.184.868 € 1.896.200 € 0 €
163.000 € 1.093.000 € 1.023.000 € 764.000 € 347.000 €

163.000 €	5.270.500 €	9.207.868 €	2.660.200 €	347.000 €
-----------	-------------	-------------	-------------	-----------

Participació, coproducció i acció comunitària

Una de les línies estratègiques del programa del Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver és l'apoderament veïnal com un dels elements que pot contribuir a la millora del barri i a la reducció de les desigualtats. La implicació dels veïns i les veïnes, així com del teixit associatiu o els agents i serveis del barri en la transformació de l'àmbit local, és indispensable per a l'èxit del programa i ha de respondre a una nova lògica relacional que inclogui la participació, la coproducció i l'acció comunitària.

Participació

La voluntat d'aquest Pla és implicar i involucrar els agents del territori. La manera de fer-ho és a través de tres nivells de participació: el Grup impulsor, els grups de treball i els processos concrets que es detallen a continuació. Cal tenir present que cada grup o procés tindrà com a mínim tres parts: una primera part de presentació del procés o del grup on es planificarà la feina i l'objecte concret del grup; una segona part de construcció i de debat; i, finalment, unes conclusions o tancament del grup o del procés.

Sessió de participació ciutadana als barris del Bon Pastor i Baró de Viver.

PARTICIPACIÓ

SEGUIMENT CONTINUAT

GRUPS DE TREBALL

ACTUACIONS CONCRETES

Esquema que sintetitza els plantejaments per la participació ciutadana en el Pla de Barris.

El Grup impulsor del Pla de Barris.

És un òrgan de seguiment del Pla continuat en el temps que té per objecte vetllar pel desplegament del Pla de Barris i garantir la participació dels i les veïnes. Està format aproximadament per unes 10 persones procedents d'entitats, així com de veïns i veïnes del barri. Pot ser una de les comissions que es desprenen del Consell de barri.

Objectius:

- Fer el seguiment de la implantació del Pla de Barris.
- Revisar la informació que cal presentar al Consell de barri o altres òrgans de participació.

Membres:

- Entitats del barri.
- Veïns i veïnes a títol individual.

Vigència i periodicitat:

- Es reuneix un mínim de tres cops a l'any.

Grups de treball.

Són grups de durada determinada que tenen per objecte dur a terme un projecte. Treballen àmbits o projectes motor. Una persona del grup formarà part del Grup impulsor mentre el grup sigui vigent.

Objectius:

- Planificar, proposar i fer el seguiment del desenvolupament de les propostes en un àmbit o espai concrets.

Membres:

- Entitats relacionades amb la temàtica del grup.
- Persones interessades en l'àmbit.

Vigència:

- Un cop activades les actuacions o propostes concretes, i mentre siguin sostenibles, es proposarà la manera de fer-ne el seguiment a través del Grup impulsor.

Processos concrets.

Són aquells processos que s'estableixen es per a actuacions concretes i quan ja estan en la fase d'execució. En formen part els veïns i les veïnes més directes o persones interessades. Es creen i es dissolen un cop l'actuació ja està executada.

Objectius:

- Debatre i proposar actuacions sobre una proposta concreta.

Membres:

- Persones implicades directament en la proposta.
- Persones interessades.
- Entitats del barri o de la ciutat que permeten una mirada més àmplia.

Vigència:

- El procés s'inicia amb una presentació del contingut i finalitza amb el retorn sobre com s'incorporen les propostes en l'actuació concreta.

Acció comunitària

La participació veïnal no es redueix només a la codecisió, sinó que s'amplia amb la coproducció i a l'acció comunitària.

L'acció comunitària i la coproducció han de ser presents en els Plans de Barris. La coproducció dels projectes i la implicació de les entitats i del veïnat del territori han de garantir l'excel·lència i la qualitat de les actuacions efectuades. Algunes premisses o criteris que defineixen la mirada que tindrà l'actuació comunitària sobre el territori són:

Treballar amb els serveis del barri

No només incloure l'acció comunitària, sinó centrar-la en base als serveis més estables, presents i connectats amb les condicions de vida de la població.

Potenciar i articular les experiències ja existents

Tant els serveis del barri (escoles, centres de salut i centres de serveis socials) com les entitats ja estan desenvolupant projectes d'àmbit comunitari i, en alguns casos amb dificultats i de manera aïllada. Donar un impuls, potenciar i connectar aquelles experiències ja existents ens permet aprofitar sinergies i no començar de zero.

Enfortir del teixit associatiu

Si volem que les entitats del territori liderin el Pla de Barris cal treballar per tenir un teixit associatiu fort que pugui assumir aquesta responsabilitat.

Treballar amb col·lectius

Més enllà del teixit associatiu hi ha altres formes d'associació no formal, persones que comparteixen espais de trobada, activitats, interessos o objectius que es poden vincular a l'acció comunitària. La integració de col·lectius, sobretot els menys vinculats al teixit associatiu o els menys participatius, enforteix la dinàmica comunitària i augmenta la cohesió social del barri. En aquest sentit la generació de processos i projectes amb i per als col·lectius (gent gran, infants i joves, immigrants) és vital.

Treballar per projectes

Apostem pel treball en base a projectes, sempre emmarcats dins un pla o línia estratègica. El projecte com a pla d'acció i realització, definit, concret, que respon a una problemàtica és l'espai on veïns i veïnes es poden identificar; és l'espai on es concreta la participació de la ciutadania en la transformació d'un territori.

La comunicació del Pla de Barris

El programa de Pla de Barris suposa un gran impacte per a la població del barri. Cal, per tant, abordar de manera adequada com es comunica, amb l'objectiu de maximitzar-ne la incidència i la implicació ciutadanes.

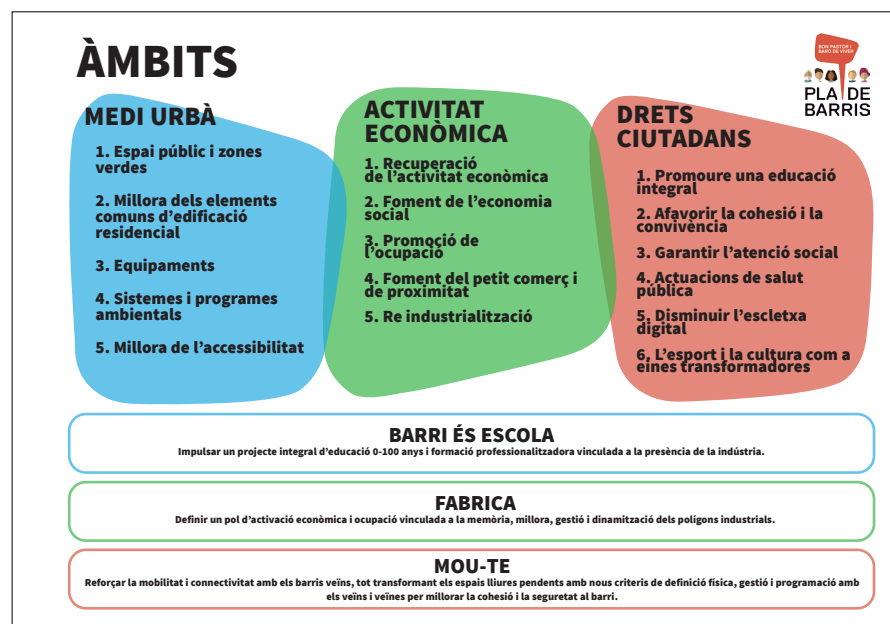
Objectius

Cal plantejar una comunicació global i general per al conjunt de tots els Plans de Barris que abordi i expliqui el programa com una política de govern i a la vegada cal plantejar un nivell de comunicació més local, específic i personalitzat per a cada barri concret on es desplega el Pla, que pugui:

- Transmetre de manera directa i clara les actuacions i propostes del Pla de Barris.
- Aconseguir la màxima participació i col·laboració de les entitats i veïns i veïnes de cada barri en la definició i coproducció de les actuacions concretes.
- Transmetre, de manera transparent, el desplegament del propi pla i els resultats o avaluació que se'n derivi.

La comunicació de Pla de Barris ha de servir per impulsar la coproducció de les actuacions concretes.

Panell utilitzat per transmetre de forma clara els objectius i els projectes motor a Pla de Barris.

Eines

Per tal d'aconseguir aquesta comunicació, el Pla de Barris es dota amb diferents eines:

- Pàgina web (**www.pladebarris.barcelona**)
- Cartelleria.
- Eines específiques.
- Xarxes socials.

Pàgina web (**www.pladebarris.barcelona**)

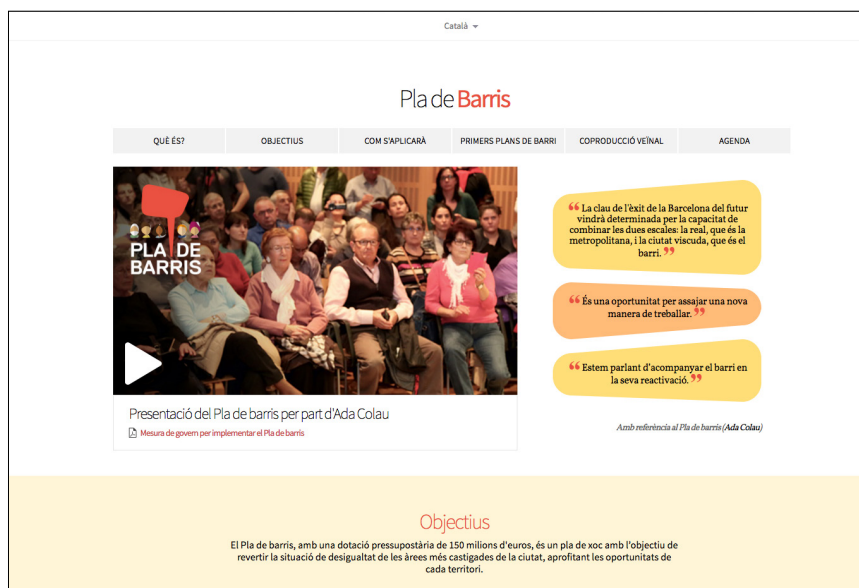
Principal eina de comunicació de totes les accions del Pla de Barris i referència per als veïns i les veïnes a l'hora de trobar informació referent als seus barris. Mitjançant el web es garanteix la màxima transparència en l'ús de recursos públics. Permet una actualització constant de la informació i un seguiment de tot el programa amb tots els seus indicadors i processos oberts.

Cartelleria

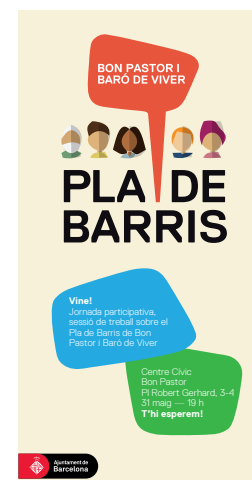
Totes les jornades que se celebrin als barris del Pla de Barris es difondran a través de la cartelleria bàsica a por-teries o fulletons.

L'objectiu d'aquesta cartelleria és que els veïns i les veïnes estiguin informats de les sessions participatives que tindran lloc als seus barris, i que aquesta informació sigui assequible a tothom, inclòs el veïnat no acostumat a l'ús de xarxes socials.

La seu de Districte, centres cívics, casals de barri, mercats i els equipaments municipals en general seran punts d'informació importants a l'hora de difondre les accions del Pla.

Imatge de la pàgina web del Pla de Barris.
[Ajuntament de Barcelona]

Cartelleria per a sessions participatives.
[Ajuntament de Barcelona]

Eines específiques

En funció de les necessitats comunicatives es generaran eines específiques per comunicar. En són un exemple les unitats mòbils a l'hora d'informar sobre la jornada participativa que es va realitzar. Aquestes unitats (carretons mòbils) col·locades en punts estratègics o en itinerància, van servir per fer difusió de les jornades participatives i sessions de treball.

La voluntat, doncs, és poder generar accions comunicatives innovadores en funció del moment i de les necessitats del Pla (rutes, processos a través del web, etc.) per poder arribar al màxim nombre de veïns i veïnes.

Carretó mòbil utilitzat per la difusió del Pla de Barris.
[Ajuntament de Barcelona]

Xarxes socials:

L'estratègia de comunicació també inclou les xarxes socials com a eina de difusió de les sessions de treball i les jornades participatives de cada barri. Segons el tipus d'activitat que cal difondre, es treballarà amb les diverses xarxes amb les que compta l'Ajuntament, com ara el Twitter i el Facebook. L'etiqueta principal que farà servir l'Ajuntament per a fer seguiment a les xarxes socials serà #PladeBarrisBCN. D'aquesta manera es vol accedir a la gent jove i aconseguir uns nivells de participació més alts dels que actualment es donen en aquest col·lectiu.

Missatge a les xarxes socials referent a Pla de Barris.
[Ajuntament de Barcelona]

La imatge de Pla de Barris

La voluntat és poder identificar tots els Plans de Barris de la ciutat i alhora poder arribar a la precisió i l'especificitat de cadascun dels barris. Per aquest motiu, el logotip del Pla de Barris és el mateix per a tots els districtes amb el nom del barri o barris en qüestió.

La proposta és utilitzar el logotip (en les diferents variants i opcions) per a la comunicació de cada actuació que s'en desplegui, amb la voluntat de facilitar una lectura de conjunt que permeti identificar cada acció concreta com una part d'un projecte més ampli.

Logotip principal del projecte de Pla de Barris.
[Ajuntament de Barcelona]

Seguiment i avaluació

El seguiment del Pla de Barris el realitzen diferents persones a diferents nivells, tal i com ja s'ha dit en el mapa d'agents.

El **Consell assessor** és l'encarregat de vetllar pel funcionament d'aquests plans.

El **Comitè de pilotatge** és l'òrgan municipal que s'encarrega de coordinar tots els departaments i les àrees municipals.

El **Grup impulsor**, és un grup de veïns i veïnes i entitats que tenen per objectiu fer el seguiment del Pla de Barris i crear aquells espais de participació oportuns.

Un dels elements imprescindibles per al seguiment és l'avaluació del Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver. L'avaluació ha de ser continuada i ha de contemplar diferents parts:

Ha de ser continuada per tal que es pugin corregir aquells elements que es consideri que no donen resposta a l'objectiu a temps.

Ha de contemplar diferents parts a fi de poder avaluar les accions segons el disseny, la implementació i el resultat o impacte posteriors.

- **El disseny.** Si l'actuació ha estat ben dissenyada i per tant dona resposta a allò que es volia.

- **La implementació.** Permetrà valorar si el desenvolupament del programa ha estat coherent amb les previsions del disseny original i com s'ha adaptat a les particularitats dels diferents contextos. En aquest apartat es consideren els espais i les dinàmiques de treball, la gestió i la participació adreçades al desplegament del projecte, com ara el procés de disseny i d'implementació d'actuacions al territori.

- **L'impacte.** Quines conseqüències ha tingut i com ha modificat el resultat el fet d'executar una actuació. És a dir, el grau de modificació d'un barri després d'implementar-hi un Pla de Barris.

El conjunt d'eines que es duran a terme per avaluar el Pla de Barris seran quantitatives i qualitatives, per tal de donar resposta a una visió més àmplia.

L'avaluació del Pla de Barris del Bon Pastor i Baró de Viver també servirà per poder definir a llarg termini un sistema d'avaluació per a tots els Plans de Barris. És a dir poder definir uns indicadors i uns mecanismes d'avaluació per a tots els barris en els que s'implementi el Pla de Barris que en permetin avaluar l'impacte i el procés d'execució.

El consell assessor és l'encarregat de dirigir aquesta avaluació. L'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (IVALUA) és l'ens encarregat de plantejar i metoditzar aquesta avaluació.

